

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Mindelunden i Ryvangen 4. maj

Kammeraternes Hjælpefond

Stiftet 1945

Henvendelse om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til medlem af bestyrelsen, politi-assistent, S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj, tlf. (01) 71 72 72.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Chr. Winthers Vej 1, 8600 Silkeborg.

Medlemmer: Iflg. fundatsens paragraf 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens paragraf 14 skal de midler, fonden har stillet til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. - Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres far ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande - og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: General Fil. B. Larsen, Kongstedgården, 4293 Dianalund.

Tlf. (03) 56 02 07.

Næstformand: Direktør, civilingeniør Mogens Dyre,

Gilbækhus, 6430 Gildbo pr. Nordborg. Tlf. (04) 45 86 22.

Kasserer: Bankprokurist Olav Holst, Bengtstvej 6, 2900 Hellerup.

Tlf. HE 77 80.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Chr. Winthers Vej 1, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 81 07 09.

Ekspeditionssekretær: Cand. jur. Hans Andersen, Onsgårdsvej 17, 2900 Hellerup. If. (01) HE 1891.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Povl Brandt Glerupvej 19, 2610 Rodovre Tlf. (02) 91 13 72	Tandteknikermester Leo Kærø Banegårdspladsen, 8000 Århus C Tlf. (06) 27 04 28
Overlærer Preben Feddersen Caroline Amalievej 11 5874 Lundeberg, Hesselager Tlf. (09) 25 14 77	Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72
Overpostbud E. Holger Grome Tårnby Torv 24, 2770 Kestrup Tlf. (01) 50 33 86	Arkitekt Ove Chr. Lembcke Brodregade 19, 8900 Randers Tlf. (06) 42 51 30
Sparekassedirektør Einer Hauberg 6473 Tandslæt Tlf. (04) 44 77 20	Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8 9000 Hasseris, Ålborg Tlf. (08) 18 04 51
Rektor Paul Holt Præstevangsvej 35, 8210 Århus V Tlf. (06) 15 48 05	Redaktør Johs. Rasmussen, Omkulevej 9, 7100 Vejle Tlf. (05) 82 65 72
Direktør G. Jespersen Herning Klædefabrik, 7400 Herning Tlf. (07) 12 11 84	Provst Poul Riis Herrestræde 1, 4200 Slagelse Tlf. (03) 52 05 33
Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3 5200 Odense V Tlf. (09) 16 86 03	Solveig Skjøtt Ibstrupvej 25, 2820 Gentofte Tlf. (01) 65 71 87
	Fhv. justitsminister Knud Thestrup Rosenvængets allé, 10.3, 2100 Kbh. Ø Tlf. Øbro 41 72

Bladet

PIGTRÅD

Organ for og udgivet af kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 6 numre årligt. (De lige mdr.)

ABONNEMENT

Bengtstvej 6, 2900 Hellerup.

HE 77 80

Giro 1000-780

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

ANNONCER

Chr. Winthers Vej 1,

8600 Silkeborg

(06) 81 07 09.

Ved indbetaling af gaver benyttes girokonto nr. 6 45 30 58.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:

Skoleinspektør Johs. Fosmark,

Chr. Winthers Vej 1,

8600 Silkeborg.

(06) 81 07 09.

TRYK

Fjerritslev Avis Offset.

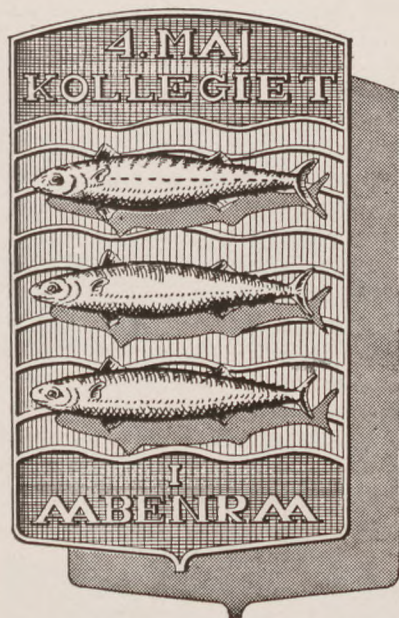
INDHOLD:

4. maj kollegiet i Aabenraa	27
Et familiedrama	29
Vinterferie på Kegnæs	29
Vi ønsker tillykke med den nye mindelund	30
4. maj oplevet som kampberedt	32
Aldrig har et forår været så dejligt	34
Moorsoldatentreffen	35
Mange vil gerne holde ferie på Kegnæs	37
Runde dage	38
Fra redaktionen	39
Familien af 4. maj kollegier	40
Fangestævnet 1977	41
Underjordisk bryllup i Hadsund	42
Indtryk fra Sachsenhausen-rejse	43
Landsmødet	44
Dachau	46
Erhvervshæmmede	47
Indvielse i Hadsund	48
Sammenslutningen	49
Gestapofangerne	49
Neuengamme	50
Stutthof	50
Therisesienstadt	51
FV	52
Frihedskampen på Bornholm	53
Villy Brandts bog	54
Læserbrev	54
Mindeord	55
Adresseliste	56

4. maj kollegiet i Åbenrå

Forarbejdet stod på fra begyndelsen af halvtredserne til det kunne tages i brug i 1965

4. maj-kollegiets efor indtil 1. januar 1975, oberstløjtnant E.A. Schultz, fortæller om kollegiet, arbejdet for at få det startet og lidt om hverdagen og fremtiden.

4. Maj-Kollegiet i Aabenraa har nu eksisteret i godt og vel 11 år, idet de første kollegianere flyttede ind den 18. sept. 1965, og resten efterhånden som kollegiets fløje blev færdige.

At bygge et kollegium er et, men noget andet er at planlægge et sådant samt skaffe de fornødne midler og i særdeleshed taget i betragtning, når det skal være en gældfri, selvejende institution.

Allerede i begyndelsen af halvtredserne opstod tanken om et kollegium i Aabenraa, men først i 1957 kom der gang i sagerne, og skal man udpege en bestemt person, der må siges at være kollegiets fader, så skal det være nu afdøde overkirurg, dr. med. J. M. Wollesen, der utrættelig og med sønderjysk stædighed arbejdede for, at tanken kunne realiseres.

J. M. Wollesen håndskrev over 500 breve til myndigheder, institutioner, organisationer samt enkeltpersoner for at skaffe de fornødne midler (ca. 2,2 millioner), og det lykkedes, idet såvel Frihedsfonden som Aabenraa Kommune som de største donatorer gav hver ca. 500.000 kr. I denne forbindelse skal da også nævnes, at Kammeraternes Hjælpefond har ydet sit bidrag, hvorfor et af værelserne er opkaldt efter den dygtige modstandsmand og højt respekterede generalmajor Højland Christensen.

Kollegiet har som sagt nu i mere end 11 år været en slags hjem for ca. 350 unge mennesker, der har gennemgået forskellig uddannelse i byen, og her kan nævnes uddannelse på Fritidspædagog- og børnehaveseminariet, Teknisk skole medens forskellige uddannelsesretninger (teknisk assistent, teknisk forberedelse, laborantuddannelse), Statskolen samt lærlingeuddannelse i mangfoldige ting.

At en meget stor del af uddannelsen

for den enkelte kun er ca. 1/2 år, har for kollegiet ikke altid været det mest heldige, for den unge kollegianer har næppe haft mulighed for at falde til, før hun/han skulle flytte ud igen.

Mange vil så spørge: »Hvordan er de unge i dag?«, og der kan undertegnede, der har været efor siden kollegiets start og indtil 31/12 1975, sige, at bortset fra ca. 15 ud af ca. 350 kollegianere, der har boet på kollegiet, og som ikke har ønsket eller evnet at leve op til kollegiets ordensreglement og desårsag har fået opsagt deres lejemål, eller selv har fundet ud af at rejse, så er de unge af idag ikke spor ringere, end jeg tror, vi var i samme alder. De er blot anderledes, og det må vores generation tage på vores kappe - på godt og ondt.

I øvrigt har vi overfor rebeller, der gerne ville lave om på det hele, altid sagt: »Kan du ikke tåle brødlugten i bageriet, så bliver du nødsaget til at gå udenfor,« og det hjalp ofte på ophidsede gemytter.

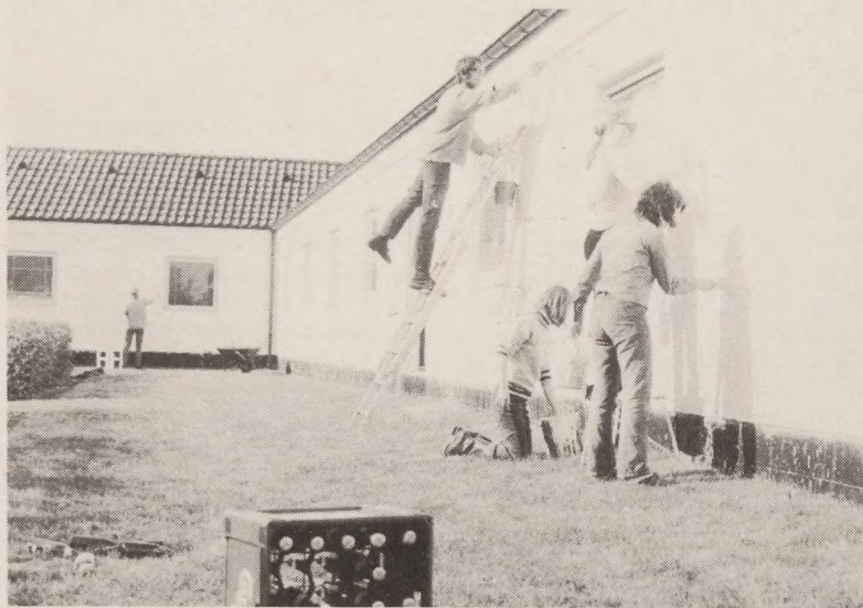
Hvis man kunne tænke sig, at Danmark igen kom ud for en situation som i 1940-1945, føler jeg mig overbevist om, at størsteparten nok skulle finde ind i en modstandsbevægelses rækker... hvis det da overhovedet var muligt.

4. Maj-Kollegiet danner en økonomisk overkommelig og udmærket ramme om den uddannelse, som kollegianerne gennemgår i Aabenraa.

E. A. Schultz

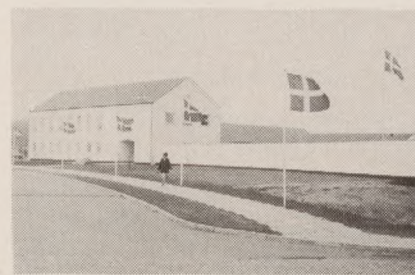
4. Maj Kollegiet i Aabenraa: Indkørsel til kollegiet. Foran til v. eforboligen. Længere tilbage til v. kollegiets hovedbygning og foran til h. indgang til fløj C. Midt i, men tilbage, ses indgangen til fløj A.

Kollegianerne »tjener« til en vaskemaskine ved selv at male kollegiet udvendigt. Sokkel og græsplæne fik også en hvid maling ind imellem.

4. Maj Kollegiet set fra hjørnet af Dr. Margrethesvej-Mølleløbsvej. Kollegiets bomærke er ophængt over parken.

Flagallé, rejst i anledning af Dronning Ingrid's besøg 2. december 1965. Kollegiets bomærke: Aabenraas nye våben »3 makreller« med indskriften »4. Maj Kollegiet i Aabenraa« var endnu ikke rejst.

Eigil H. Larsens Eftf.

v. P. Juul

St. Strandsstræde 11
(v. Kongens Nytorv)

Flagfabrik

1255 København K
Telefon (01) 11 07 87

Kammeraternes Hjælpefond

*er raske kammeraters hilsen
til de syge*

Dronning Ingrid overrækker en legatportion af »Dronning Ingrid's Fond« - 1965. Overlæge Wollesen (kollegiets daværende formand) modtager gaven.

Et familiedrama

Dansk families skæbne skildret af sønnen, der dengang kun var 8 år

Sent på eftermiddagen en oktoberdag 1943 hentede min mor, søster og jeg, min far, som var indlagt på Kommunehospitalet for derfra at flygte til Sverige. Hospitalet stillede en ambulance til rådighed med chauffør, som transporterede os til Amager Strand, hvor en fiskerbåd ville sejle os og andre til Sverige, men skæbnen ville det anderledes. Tyskerne på stranden tvang os til deling, idet min moder, som var blind, og søster smuttede ind i et hus i nærheden, hvor en venligtsindet familie tog sig af dem.

Min fader og jeg nåede ikke at forsvinde for tyskerne, og efter en nærkamp, hvor min fader slog en tysk officer til jorden, forsøgte han med mig på nakken at stikke af. Omkring 30 tyske soldater forhindrede imidlertid yderligere flugt.

Med militær lastbil blev vi nu ført til Dagmarhus, hvor de meddelte, at min fader skulle likvideres.

Efter en time med ansigtet mod væggen blev min fader beordret til at vende sig om, det gjorde han, men ikke uden at kaste op på den, som prikkede ham på ryggen. Det var den samme officer, som han jordede, men som nu respekterede ham for hans udholdenhed.

Efter en dags ophold på Dagmarhus blev vi transporteret til Horserødlejren i lastbil. Derefter blev vi alle, som var i Horserød, stuvet sammen i kreaturvogne og sendt til Theresienstadt.

I 18 MÅNEDER var vi tvunget til ophold her, og som et mirakel overlevede de fleste danskere og kom med hjem med de svenske Røde Kors-biler i april 1945.

Vi kom alle til Sverige. De fleste blev anbragt i barakker uden for Halmstadt i noget, der hedder Tylesand. Her erfarede vi, at min mor og søster samt andre af vores familie var der. Min mor sørgede nu for, at vi kom hjem til hende i en lejlighed i Malmö for efter krigens slutning at vende tilbage til Danmark.

MIN FADER måtte begynde en ny tilværelse fra bunden, for alt hvad vi ejede og den lejlighed, vi boede i før krigen, var væk.

Min fader skaffede en lejlighed på 4. sal i en ejendom på Ørnevej, som indtil den tid havde været brugt til erhverv af Ruko Låse. Den lignede nu et smedeværksted, og den skulle nu laves om til halv beboelse og halv systue.

Min fader skabte sig hurtigt en stor kundekreds, og snart blev hele lejligheden til beboelse. Det skal lige nævnes, at min fader efter krigen, ja allerede i Sve-

»Vinterferie« på Kegsnæs

I disse for mange af os så vanskelige tider med stress, arbejdsløshed og utryghed for fremtiden, er det dejligt, at »Kammeraternes Hjælpefond« stadig er i stand til at tilbyde os et rekreationsophold i fredelige, nerveberoligende omgivelser.

Hjemkommet fra 8 dages ophold i feriehuset fra 20-28/3, føler min kone og jeg trang til at sige tak. Det var en ekstra glæde for os at se, hvor dejligt huset er blevet efter de store istandsættelser, der er foretaget, siden vi besøgte det for 2 år siden.

Fornøjeligt gensyn

Trods store kuldegrader udenfor havde vi det varmt og hyggeligt inden døre, ingen kolde fødder mere, takket være den gode isolation, der er foretaget. Smuk vægbeklædning, nye vinduer, smukke farver på vinduer og døre og et lækkert nyindrettet køkken. Det var virkelig en fornøjelse at gense det hyggelige bondehus efter istandsættelsen, og vi siger alle dem, der har forestået det store arbejde, tak for det smukke resultat.

Man bliver i godt humør

Det er 100 pct. afslapning at være på Kegsnæs, ingen støj, ingen kimende telefoner, ingen morgenavis med al verdens ulykker og problemer, som man forventer af os, at vi skal tage stilling til.

Man skal lede længe efter en hyggeligere opholdsstue, end den i feriehuset. Stuen er så hensigtsmæssigt placeret, at

rige påtog sig den opgave og tunge pligt at varetage alle tidligere Theresienstadtfangers interesse over for det offentlige på bedste måde.

SOM BARN blev jeg af tilfældighedernes spil knyttet til min fader. Det udviklede sig til et venskab uden lige. Som voksen opdagede jeg, hvor stor en byrde han havde påtaget sig, og så selvisk han ofrede sig for andre.

Ja, jeg sidder ude i haven på Kegsnæs og skriver, mens tre drenge ivrigt hiver i mig for at komme i vandet. Her er ubeskriveligt dejligt. Nu har vi jo også vjernet med os.

Nå, nu må jeg altså i vandet.

Med venlig hilsen
Poul Brandt

der er sol i den hele dagen. Man bliver i godt humør fra morgenstunden, når man fra det vestvendte soveværelse kommer ind i den varme, solfyldte stue og kan sætte sig til morgenkaffen i fred og ro.

Egnen omkring feriehuset er ligeså indtagende og charmerende som huset, trods vinterens afdæmpede farver. Solglitrende vand, hvor man end vender øjet hen, nyplojede marker over Als' bakkede terræn, smukke alleer, trægrupper og levende hegn, og er man historisk interesseret, er der nok at gå på opdagelse efter. Man behøver ikke at kede sig, selv om det er for tidligt på året til at dyrke sol- og badeliv. En frisk strandtur i strid blæst med skumsprøjt i ansigtet kan også være en dejlig oplevelse.

Tak for opholdet - vi kommer meget gerne igen en anden gang.

Børge Andresen

Eigild Groot

Vognmand

Gl. Skanderborgvej 24

8900 Randers

Telefon 06-42 48 36

Vi ønsker tillykke med den nye mindelund

Mindelunden i Ryvangen onsdag den 4. maj

Den udvidede mindelund i Ryvangen vil blive indviet onsdag den 4. maj. På grund af den særlige begivenhed er der lagt følgende program:

Kl. 10,00 lægger skolebørn fra Bispebjerg Skole blomster på hver enkelt grav.

Kl. 19,00 tændes projektøren på fællesmonumentet og fakler på hver grav og ved hver mindeplade. Blæserorkestret Concord spiller seriøs musik (Dirigent Willer Rasmussen).

Zahles Skoles kor synger. (Dirigent Minna Hess Thaysen).

Kl. 19,30 foretager kulturminister Niels Matthiasen på Kirkeministeriets vegne indvielsen af den nye mindelund.

Skoleinspektør Johs. Fosmark taler.

Derefter spiller Concord, og Zahles Skoles kor synger. Senere synger koret ved Peletonerne.

Dagens arrangementer ledes af Johannes Fosmark, Silkeborg. Alle interesserede er velkomne.

Arrangør: Kammeraternes Hjælpefond i samarbejde med Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen.

Mindelunden i Ryvangen

I PIGTRÅD nr. 1 var der en omtale af udvidelsen af Mindelunden i Ryvangen bl.a. med forbindelse til Henrettelsespladsen.

Arbejdet skrider nu godt frem, og selv om det meget svingende vintervejr har givet forsinkelser, så vil anlægget dog stå færdigt inden den 4. maj.

Der har været spurgt om arealstørrelser. Mindelunden, som vi kender den, er på ca. 2 ha. Den igangværende udvidelse hen til og med henrettelsespladsen er på ca. 2,4 ha. Dertil kommer et uindhegnet areal til vej, parkering og randplantning på ca. 1,5 ha. Af dette har D.S.B. dog eksproprieret et mindre areal til sporudvidelser ved Hellerup station. Også broen over Tuborgvej skal udvides, og det vil genere indkørselsforholdene en smule, men D.S.B. har dog i vid udstrækning efterkommet Kirkeministeriets ønsker og har lovet, at den nye bro vil blive udformet med den bedst mulige tilpasning til Mindelundens indgangsportal bl.a. vedrørende materialer og overflader.

Under projekteringen er der fra koncentrationslejrfangerne kommet en henvendelse om også at få en indgang fra vestsiden. Dette ønske er imødekommet fra Kirkeministeriet, men denne indgang vil dog kun blive holdt åben på de store mindedage, da opsynet ellers vil blive for kostbart.

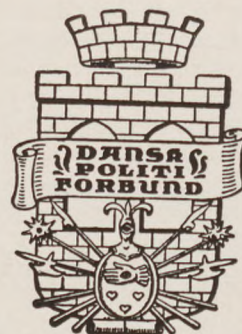
Vestindgangen vil være af stor betydning for bl.a. invalider, som derved undgår at skulle forcere den store trappe ved hovedindgangen.

Ole Nørgård

*Drenge, I drenge, som døde,
I tændte for Danmark i dybeste mulm
en lysende morgenrøde.*

Kaj Munk

HILSEN
FRA

Ryvangen den 4. maj. Der lægges blomster under pergolaen.

Ryvangen den 4. maj. Der lægges blomster ved kz-fangernes grave.

P.F. CLEMANN
 SKIBSMÆGLERFORRETNING
 AABENRAA
 telegr. Cleemann«
 tlf. (04) 62 21 82 - telex 52111

Ta' på krydstogt
 med

CHANDRIS

når Deres ferie er for
 god til almindelig
 ferie.

Middelhavet • Græske Øhav •
 Sortehavet • Nordafrika • Israel

107 afgange fra april-oktober
 SNAK FERIE TIL SØS med
 Deres rejsebureau eller CHANDRIS
 Kontor for Skandinavien
 Esplanaden 18, 1263 København K.
 Telefon (01) 22 60 66

Information

Uafhængig af partipolitik

Uafhængig af økonomiske interesser

Abonnement: (01) 14 14 26

Holger Anker & søn A/S

TELEFON
 (02) 85 67 33

AAMOSEBAKKEN 3
 2830 VIRUM

ANLÆGSGARTNERMESTRE

Tillykke med den udvidede mindelund og tak for godt samarbejde med håbet om,
 at de pårørende til de i Mindelunden begravede samt eftertiden vil værdsætte
 udformningen af den nu fuldendte mindelund

4. maj oplevet som kampberedt

Af overborgmester Egon Weidekamp

Københavns overborgmester Egon Weidekamp.

Trods årenes afstand synes hukommelsen ikke at have lidt synderlig skade - i hvert fald ikke i egen indbildning. Min 4. maj 1945 står forholdsvis skarpt i erindringen, når man ser bort fra de nøjagtige tidspunkter for aftenens begivenheder.

Allerede i dagene forud var man klar over, at tidspunktet, hvor de allierede styrker rykkede frem mod Danmark, nærmede sig, men det alene var ikke afgørende. Det var mere vigtigt, at vi kunne hindre tyskerne i at brænde vort land af med samme desperationsvanvid, som

GO' GAVE TIL UNGE:

Knud Pedersen

Churchill-klubben 1-3

»En forrygende bog, der må have mulighed for at blive klassisk som »Gøngehøvdingen« skrev Anders Georg i Politiken, da 1. del kom. 2. del har undertitlen Breve fra fængslet. 3. del Sidste krigsår.

Samlerens Forlag

man havde oplevet andre steder ved tyskernes afskedshilsen til et tidligere besat område.

De underjordiske styrker var i alarmberedskab flere dage før

Danmark skulle helst ikke lide denne skæbne, hvorfor alle de underjordiske styrker var i alarmberedskab indtil flere dage før.

De kammerater, for hvem jeg var forbindelsesmand, var placeret i en række hjem inden for et overskueligt område på Østerbro - mit barndoms- og ungdomskvarter - således at vi hurtigt kunne sammenkalde grupperne.

Så kom den 4. maj.

Udrykning til en »overjordisk« tilværelse

Alle følte med stigende spænding meldingerne fra de allieredes fremmarch i Tyskland og den tiltagende fart, hvorved indrykningen skete. Jeg var kaldt til det meldested, jeg hørte til, en lejlighed i Malmøgadekvarteret, hvor vi 2-3 stykker med stigende tobaksforbrug - hvor vi så end har fået tobakken fra - fik beredskabsordrer, men afventede den endelige ordre til at rykke ud til den »overjordiske« tilværelse.

Endelig kom den.

På cyklen. Og så af sted.

Med armbindet på for første gang og tilstrækkeligt bevæbnet fo'r jeg ned ad Øster Farimagsgade til Østerbrogade. Et jublende menneskehav - alle omfavnede alle - alt hvad der kunne svinges af flag blev svunget. Sporvognene var fyldte, ikke alene indeni og udenpå, men også på tagene.

Hilst som befrier

I ens ungdommelige glæde havde man overset, at netop legaliseringen gjorde cykelturen langsommere end nødvendigt. Man havde nærmest opfattelsen af, at man optrådte som befrier og blev tiljublest ofte. Det første mål på mønstringsturen var hjemmet - hjem at hilse på far og mor, som jeg i min »underjordiske« tilværelse kun havde set i ny og næ, og som til stadighed havde måttet leve med skrækken for gentagelsesbesøg af lysegrønne sikkerhedssoldater og hipofolk.

Heller ikke det skulle jeg have gjort. Besøget blev alt for langt. Ikke hos far og mor, for de var naturligvis klar over, at jeg ikke var kommet til hjemmehyg-

A. de Saint-Exupéry

Blæsten, sandet og
stjernerne
Brev til et gidsel og Brev
til en general
Citadellet
Flyvere i natten
Den lille prins

A. de Saint-Exupéry

Krigsflyver

Nu trykt i 47.000 eksemplarer.

Digter-flyveren deltager som kaptajn i en dramatisk rekognoserings-flyvning over Frankrig i de første måneder af den 2. verdenskrig.

14,95 kr.

JESPERSEN OG PIOS FORLAG

geaften, men næsten alle i opgangen skulle hilse på (det var dengang, alle i en opgang kendte hverandre) med blomster, chokolade eller cigaretter. Det var aftenens helt dominerende højdepunkt. Den hjertelige gensynsglæde i hjemmet og i gaden glemmer jeg aldrig.

Det er blevet moderne at tale om medmenneskelighed og samhørighed, men kun den, der har oplevet en stund som den, jeg lige har beskrevet, kan fornemme og beskrive oprigtigheden af disse begreber fra forgangen tid.

Oplevelsens omfang stod i omvendt proportionalitet forhold til tiden, og jeg måtte videre, d.v.s., jeg var endnu ikke nået til første mødested. En sand triumfkørsel, som var det vinderen af Tour de France, der var nær målet.

De levende lys for første gang i vinduerne

Midt i jubelen var der noget mærkeligt højtideligt over gadebilledet - først senere på turen gik det op for mig, at man spontant i næsten alle vinduer havde stillet levende lys for at illuminere byen. Et betagende syn - som er gentaget siden - men aldrig med samme virkning.

Drømmeaftenens melding lød til gruppens medlemmer: Mød på Heinrich Jes-

sens chokoladefabrik omgående! At det var et attraktivt mødested gik ikke op for kammeraterne før længe efter ankomsten. Spændingen ved at rykke ud og hindre, at tyskerne eller hipoerne skulle finde på narrestreger, gav ikke tanker for andet. Befrielsen trådte imidlertid først i kraft kl. 8 næste morgen. Ingen måtte rykke ud uden særlig ordre, og den lod vente på sig.

Til gengæld vågnede sansen for de tiltrækkende omgivelser med alt godt for

tunger og gane. Kæmpetrug med chokolade, nougat og andre lækkerier, som var underdiskevarer i krigsårene, stod der lige til at guffe i sig ved hjælp af pege- eller langfinger i mangel af mere civiliserede spiseredskaber.

Den 4. maj rindede ud overmæt af aftenens begivenheder, ikke mindst af det usædvanlige kvantum chokolade.

Befrielsens mere dramatiske oplevelser hører de efterfølgende dage til.

Egon Weidekamp

Mågasin

Kongens Nytorv: Tlf. (01) 11 44 33

Lyngby: Tlf. (02) 88 44 33 - Rødovre: Tlf. (01) 70 44 33

Magasin BO, Lyngby Storcenter: Tlf. (02) 87 70 22

Århus: Tlf. (06) 12 33 00 - Odense: Tlf. (09) 11 92 11

Irma

Aldrig har et forår været så dejligt

32 år - to og tredive år er gået, siden disse uforglemmelige maj-dage i 1945, da freden kom. Tankerne går tilbage til disse år. Mange detaljer er efterhånden visket ud, men der er bestemte episoder, afsnit i ens liv, man ikke glemmer.

5. oktober 1944 transport fra Frøslev til K.L. Hannover-Stöcken - og tiden, der fulgte, henligger som noget uvirkeligt - som en lang ond drøm - var det muligt, at noget sådan kunne ske! Man kniber sig selv i armen - ja, det var muligt!

Februar-marts 1945 - dagene længes, og med lyset vender håbet og optimismen tilbage. Nu må krigen snart være slut! De allierede bomber kraftigt hver dag, og fabrikken, vi arbejder på, ligger det meste af tiden stille.

Vi kommer hjem på lørdag. Men den

ene uge går efter den anden, uden at der sker noget, kun et mirakel synes at kunne redde os - og miraklet sker.

En nat bliver vi danskere, der var i lejren, vækket. »Los-los-alle Dänen aufstehen, aber schnell.« Vi tumler ud af køjerne og ud på appelplassen. Skal vi på transport?

Vi er lidt beklemte ved situationen, indtil vi hører svenske stemmer og opdager, at bilerne, vi skal med, er svenske Røde Kors-biler. - Vi var reddede.

Turen gik tilbage til hovedlejren K. L. Neuengamme, og vi fik at vide, at alle skandinaverne skulle samles der og efterhånden overføres til Sverige.

For mit eget vedkommende ankom jeg med mange andre til karantænestationen i Padborg. Endnu engang bad og afslusning, men hvilken forskel fra hin

oktober aften i 44, da vi Häftlinge stillede til bad i Neuengamme, og nu - nu - vi var lykkelige, vi var på vej - til Sverige, for en kort tid, til Danmark atter blev frit - på vej tilbage til livet, og aldrig har et forår været så dejligt.

Fhv. kz-fange nr. 54590

4. maj aftenen oplevet i hjemlig stilfærdighed

Af landsretssagfører Hanne Budtz

Man gik ikke meget ud om aftenen i den tid - trods foråret - man skulle navnlig lytte til radioen - der var stort skred i begivenhederne. Hver dag skete der så meget nyt, at det nu bagefter kan karakteriseres som en feuilleton.

Denne ene aften af alle, den 4. maj 1945, blev jeg forsinket i lytningen blot nogle minutter - en veninde ringede, og jeg havde hørt den store nyhed? Jeg fo'r til apparatet og nåede at lytte til den sidste del af den så ofte i radioen gentagne meddelelse om de tyske troppers overgivelse.

Sådan kom meddelelsen til alle danske borgere. Jeg måtte naturligvis dele oplevelsen med andre, men tænkte dog ikke på at styrte ind til Rådhuspladsen fra Frederiksberg. Jeg gik over til en god bekendt, en dame, jeg satte stor pris på. - Vi sad stille i denne aften - hun hentede en flaske sherry, gemt til lejligheden - og fremkom for øvrigt med nogle betragtninger om, hvorvidt den kommende tid kunne bringe opfyldelse af de forventninger, man nærrede til en ikke-krigstid.

På hjemvejen festedes der spontant, i mit eget beboelseshus dansede og sang man, en kort tid deltog jeg i denne selskabelighed, men begivenheden var så umådelig, at jeg måtte hjem i den stilhed, som kan rumme det store, bedre end et larmende, omend meget venskabeligt samvær.

Denne aften gik det ikke op for mig, at Norge ikke var omfattet af befrielsen - gik det mon mange andre på samme måde, at det først den følgende dag blev klart, at Norge havde endnu timer - døgn - at vente? Og at det havde dæmpet den store begejstringsrus noget.

Men vi havde grund til stor glæde den aften.

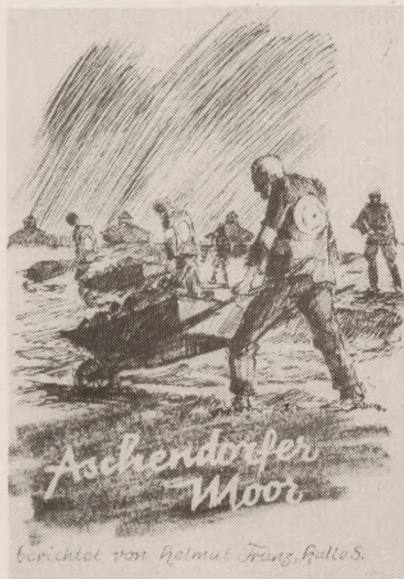
Hanne Budtz

Original blyantstegning af situation i Stöcken, tegnet i lejren af franskmændene René Ramage. Originalen, der også har motiv på bagsiden, ejes af Arnold Jensen, Kibæk. Den er udført på rigtigt, svagt tonet tegnepapir.

Moorsoldatentreffen

Mogens Pedersen, næstformanden i Neuengamme-Foreningen, har sammen med 5 andre deltaget i et stævne til ære og minde om den første tyske kz-lejr. Han fortæller her indtryk fra stævnet.

Knurrende fanger i arbejde i mosen.

Foreningen af kz-fanger fra Emsland-kz-lejre afholdt møde og mindehøjtidelighed i Oldenburg i dagene 3/2-77 til 6/2-77. Fra dansk side deltog 5 medlemmer fra Neuengamme-Foreningen, Arnold Jensen, Hans Bøjlund, Georg Schlätzer, Bjørn Nielsen og Mogens Pedersen.

I tilslutning til mødet afholdtes en udstilling af kunst fra kz-lejre og fængsler i Emsland. Denne udstilling, der var arrangeret i en stor boghandel midt i Oldenburg, var åben fra den 20/1 til 8/2-77 og blev meget besøgt, specielt af ungdom fra universitetet.

600 efterkom indbydelsen

På et stort møde, med over 600 tilhørere den 3/2, var der, foruden de meget vanskelige kår, mange gamle tyske kz-fanger måtte leve under, 3 specielle ting på programmet, nemlig: Det berygtede Berufsverbot, som vi i samtale og skriftligt materiale fik indsigt i.

Minde- og gravpladsen i Esterwegen, som de kommunale og amtslige myndigheder ikke vil give den sædvanlige beteg-

nelse for minde og gravplads fra nazitiden.

Esterwegen KZ-lejren, som hvert år bliver besøgt af den danske Neuengamme-Forening på den årlige mindetur, er kendt for 2 ting. Det var nemlig i denne lejr, den berømte forfatter Carl von Ossietzky blev indespærret, og i sin fangetid blev tildelt Nobelprisen, så nazisterne, på grund af den udenlandske presse, blev nødt til at føre ham i hus-

A. Rousing

Aut. EL-installatør

Kobmagergade 10
7000 Fredericia
Telf. (05) 92 09 28

BØGER OM BESÆTTELSE OG MODSTANDSKAMP

Anders Bjørnvad: *De fandt en vej.*
205 pp.

Pris: kr. 46,00 incl. moms

Aage Trommer: *Jernbanesabotagen i Danmark.*
323 pp.

Pris: kr. 69,00 incl. moms

323 pp.

Pris: kr. 69,00 incl. moms

Aage Trommer: *Modstandsarbejde i nærbillede.*
525 pp.

Pris: kr. 103,50 incl. moms

Jørgen Hæstrup: *Dørene åbnes.*
208 pp.

Pris: 57,50 incl. moms

Jørgen Hæstrup: *Den 4. våbenart.*
542 pp.

Pris: 138,00 incl. moms

Jørgen Grundt Larsen: *Modstandsbevægelsens
Kontaktudvalg i Stockholm 1944-45.*
184 pp.

Pris: kr. 46,00 incl. moms

Arne Bonvig Christensen: *Invasion i Danmark?*
200 pp.

Pris: kr. 40,25 incl. moms

ODENSE UNIVERSITETSFORLAG
ODENSE UNIVERSITY PRESS

Pjentedamsgade 36, 5000 Odense, Telf. (09) 14 16 11

Optagelse fra KZ-lejren Esterwegen: Carl von Ossietzky og SS-mand foran lejr-barakken.

arrest i Berlin. Her døde han som følge af sit ophold i kz-lejr.

Ved indgangen til mindeparken står en stor mindesten for von Ossietzky. Denne sag, at tyske myndigheder ikke vil sætte den sædvanlige gravpladstavle ved Esterwegen, er en sag, jeg synes, danske fangeforeninger skal gøre noget ved.

Folkebevægelse for at hædre Carl von Ossietzky ved at lade universitet bære hans navn

Den sidste sag var af stærk personlig art for Oldenburg og omegn. I Oldenburg er der bygget et universitet, og store dele af befolkningen og næsten hele ungdommen var af den mening, at navnet på universitetet skulle være Carl von Ossietzky-Universitetet, men nej, myndighederne ville ikke høre tale om dette navn, og store demonstrationer og

sammenstød med politi kom der ud af det, og den dag i dag tales der ikke om andet, når unge kommer sammen, og i daglig tale blandt folk hedder det Carl von Ossietzky-Universitetet.

Den 6/2 var der stort mindemøde på gravpladsen i Esterwegen. Ved indgangen blev de 200 fremmødte budt velkommen af en af de unge fra Moorsoldatsamlutningen og den store forsamling gik, med den danske delegation i spidsen, til den store mindesten for de døde i Esterwegen.

Her nedlagde den danske delegation en krans og Neuengamme-Foreningens næstformand Mogens Pedersen bragte her en hilsen fra den danske Neuengamme-Forening og bad om 1 minuts stilhed til ære for nogle af de første tyske kz-fanger, der gik i døden for friheden her.

Derefter talte en af de gamle fanger fra lejren. Han fortalte - særlig henvendt til til de mange unge, der var kommet til stede, om den svære tid, det havde været

i denne lejr. Derefter blev der lagt flere blomsterdekorationer.

Tysk TV optog det hele

Under hele højtideligheden var det tyske tv til stede og optog alt, og det tyske tv-hold bad om en samtale med den danske delegation. Holdet blev meget forbavset over at høre, at danskerne kommer her hvert år på deres mindetur. Sådan noget anede de ikke, og de ville gerne komme med tv, når Neuengamme-Foreningen til september foretager sin pilgrimsfærd til Meppen-Versen-Esterwegen og Neuengamme.

Herefter kørte de 2 danske vogne mod Danmark, og alle fem var enige om, at det havde været nogle meget positive dage. Især de mange unge, vi kom i kontakt med, viste, at det er fra ungdommen, fremskridtet skal komme. (Udtrykket Moorsoldat betyder Mose-soldat, og er det navn, de gamle kz-fanger gav sig selv.)

Hvem var Carl von Ossietzky?

Carl von Ossietzky var tysk skribent og forfatter og skaberen af republikkens mest udbredte politiske tidsskrift »Die Weltbühne«.

Han afslørede allerede i 1931 tysk oprustning i strid med Versailles-traktaten. Han var først fængslet 1931-32, derefter fange i kz-lejren Pappenburg-Börgermoor ved Ems. Han var af gammel adelsslægt, men alligevel blev han slået, sparket og udsultet. Skønt syg og nedbrudt måtte han daglig sammen med andre fanger grave grøfter i tung, klæg jord.

Den frie verden gav ham sin højeste udmærkelse ved i 1935 at tildele ham Nobelprisen. Han fik naturligvis ikke lov til at rejse til Oslo for at modtage prisen. Og staten tillod ikke, at han modtog pengene, der ledsagede udnævnelsen til Nobelpristager, men stjal dem.

På grund af den frie verdens anerkendelse af von Ossietzky blev han ført fra Bögermoor til husarrest i Berlin, hvor han døde i 1938 som følge af årene i indespærringen.

Dansk Handelsblad

Redaktion og ekspedition:
Fenrisvej 11 - 8230 Aabyhøj
Telefon Århus (06) 15 80 11

Kammeraternes Hjælpefond

51 familier vil på Kegnæs

51 familier har ønsket at holde ferie i Kammeraternes Hjælpefonds ferie-hjem på Kegnæs ved Flensborg Fjord.

Det er glædeligt, at så mange har opdaget det skønne feriested med de gode forhold, men så mange kan vi ikke skaffe plads til.

Takket være en gave fra en af fondens venner har vi i år været i stand til at leje et hus yderligere. Det ligger også i Østerby og nær stranden. Vi kalder det Kegnæs II og råder over det fem uger før skoleferien og tre uger efter. Det hjælper noget.

Når dette blad er ude hos læserne, har alle ansøgere fået besked om fordelingen af pladserne, og vi ønsker dem alle en god ferie.

De familier, der ikke kan modtages på Kegnæs har derfor fået skemaer til brug for at søge til Anholdt eller til Nors.

Har der ikke været plads på Kegnæs i år, er der måske næste år. Vi disponerer blot for eet år ad gangen.

Johs. Fosmark

Telefon på feriehjemmet

Der er nu oprettet telefon på Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem på Kegnæs. Af praktiske grunde er der tale om en mønttelefon. Nummeret er (04)46 53 42.

Man har herved efterkommet et længe næret ønske. Man har anført, at det var betryggende at have muligheden for at kunne tilkalde læge i tilfælde af sygdom. Desuden ønsker mange, at der kan ringes til dem, også når de er på ferie, ligesom det nu er muligt for familien at komme i forbindelse med de ferierende pr. telefon.

Det er ret dyrt i dag at oprette en ny telefon. Det er derfor en glæde at kunne tilføje, at udgiften dækkes af en indsamling blandt tidligere beboere på feriehjemmet. Indsamlingen er foretaget af arkitekt Ove Chr. Lembcke, Randers.

GIRO-KORT ER PÅ VEJ

Kammeraternes Hjælpefond har nu udsendt girokort til alle medlemmer og abonnenter.

Det mindste årlige beløb er 30 kr.

Alle beløb går ubeskåret til fondens arbejde.

Fonden har ingen lønnede funktionærer.

Vi beder om, at alle tager venligt mod girokortene.

Adressen er:
Kammeraternes Hjælpefond
Bengtasvej 6
2900 Hellerup
Giro: 1000 780

**ARBEJDERNES
LANDSBANK**

Runde dage

DACHAU-KLUBBEN

Maj

Olaf Kjelstrup, Peter Bangsvej 139, 2000 København F. Dachau 142.606. 70 år 10/5.

Til v. Olaf Kjelstrup i battledress, fotografert kort efter befrielsen.

Olaf Kjelstrup er særlig kendt for sit arbejde som pressefotograf ved Billedbladet siden 1938. Han har en lang uddannelse indenfor faget såvel i udlandet som herhjemme.

Litterære arbejder: »Sådan er krigen« (1940), »Jeg skulle have været henrettet i Dachau« (1945), »Vennen Folke Bernadotte« (1946).

Detlef A. E. Andersen, Køgevej 725, 2660 Brøndby Strand. Dachau 142.555. 60 år 21/5.

Juni

Sv. E. Müller Andersen, Frederikssundsvej 400, 2700 Brønshøj. Dachau 141.555. 90 år 12/6.

Agner V. Vennike, Præstelængen 19, 4. sal, 2400 København NV. Dachau 141.785. 70 år 30/6. Foreningens kasserer.

Juli

Harald N. Friis Madsen, Broskov, 4733 Tappernøje. Dachau 142.613. 65 år 20/7.

Ernst Dvoracek, St. Møllevej 30, 4. sal, 2300 København S. Dachau 141.577. 60 år 31/7.

August

Nikolaus Møller, Hybenvej 86, 2830 Virum. Dachau 141.679. 60 år 7/8.

Poul Nielsen, Bjernedevej 40 A, 2700 Brønshøj. Dachau 141.697. 60 år 15/8. Foreningens næstfmd.

September

Børge Andersen, Berggrensgade 52, 2100 København Ø. Dachau 141.545. 60 år 12/9.

GESTAPOFANGERNE

Maj

Leon Munk, Lyngby, Triumfvej 41, 2800 Lyngby. 60 år 12/5.

Juni

Agner Volmer Vennike, Præstelængen 19, 4.tv., 2400 København NV. 70 år 30/6.

Juli

Janus Baldus, Lilleager 18, 2640 Hedehusene. 60 år 7/7.
Johannes Fosmark, Chr. Winthers Vej 1, 8600 Silkeborg. 70 år 8/7.

August

Helge Juul, Rungstedvej 88, 2960 Rungsted Kyst. 65 år 2/8.

Poul Nielsen, Bjernedevej 40, 2700 Brønshøj. 60 år 15/8.

September

Grethe Prytz, Benvedvænget 21, 2830 Virum. 60 år 14/9.

NEUENGAMME

Maj

R. J. Molested, Hovedvejen 123, 2600 Glostrup. Neuengamme. 80 år 7/5.

J. F. Busk-Rasmussen, Langelinie 176, 5000 Odense. Neuengamme 68.315. 65 år 28/5.

K. B. Thor Straten, Ringparken 6B, 7800 Skive. Neuengamme 51.276. 60 år 29/5.

Kjeld Kjeldsen, Rådhusørvet 4, 8900 Randers. Neuengamme 68.025. 60 år 29/5.

H. B. Richard, G. Køgevej 110, 2500 Valby. Neuengamme 52.566. 60 år 30/5.

C. C. Jensen, Gardesalle 2, 2900 Hellerup. Neuengamme 52.215. 60 år 6/6.

Juni

Poul G. Holm, Grønnehavevej 39, 3000 Helsingør. Neuengamme. 70 år 13/6.

Juli

Victor Glysing Jensen, Landevejen 95, 8330 Beder. Neuengamme 60.879. 70 år 21/7.

Poul H. O. Larsen, Gl. Skole. Eistrup, 6900 Skjern. Neuengamme. 70 år 25/7.

Joachim Giersing, Ordrupvej 155, 2920 Charlottenlund. Neuengamme 50.416. 65 år 29/7.

August

Poul Nielsen, Bjernedevej 40 a, 2700 Brønshøj. Neuengamme. 60 år 15/8.

September

E. Malling Jørgensen, Kamstrupvej 17, 2610 Rødovre. Neuengamme. 60 år 9/9.

Fritz Chr. Andersen, Marielystalle 26, 3000 Helsingør. 65 år 16/9.

Louis Wiberg, Torvegade 31, 1400 Kbh. K. Neuengamme 54.701. 65 år 20/9.

Axel Lund, Grævlingestien 31 a, 2880 Bagsværd. Neuengamme 67.061. 65 år 21/9.

SACHSENHAUSEN

April

Anna Henriksen, Bøgedals Allé 44, 5250 Fruens Bøge. Ravensbrück 25.692. 70 år 26/4.

OBS. Medlem af Sachsenhausenforeningen.

Maj

Egon Hansen, Middelfartvej 259, 5000 Odense. 74324. 60 år 6/5.

Arne Jørgensen, Grøndalsvej 19, 5000 Odense. 60 år 12/5.

Juli

Johs. Fosmark, Chr. Winthersvej 1, 8600 Silkeborg. 75.089. 70 år 8/7.

Lars Olsen, Skovbostrand 25, 5700 Svendborg. 73.079. 65 år 12/7.

Verner H. Jacobsen, Mosstrup, 9891 Tolne. 75.088. 65 år 19/7.

September

Peder Nielsen, Haraldsgade 3, 5000 Odense. 73.087. 60 år 28/9.

STUTTHOFFORENINGEN

April

Harald E. S. Nielsen, Birkegade 17, 1., 2200 Kv. N. 70 år 21/4.

Maj

Orla Andersen, ubekendt adresse, 75 år 12/5.

Fr. Tove Christy, Mellemvang 14, 3460 Birkærød. 60 år 31/5.

Juni

Bernhard Leutenberger, Scandiagade 80,3., 2450 Kbh. SV. 65 år 1/6.

Laurits Jauert, Ekkodalen 8A, 8210 Århus V. 80 år 28/6.

August

Fr. Ragnhild Andersen, Vester Søgade 78, 1601 Kbh. V. 70 år 18/8.

November

Oscar Fristrøm, Bangsboder 24, 5000 Odense. 70 år 20/11.

Kaj Greve Moltke, Elmevej 3, 1., 2840 Holte. 75 år 28/11.

December

Oluf Johansen, Niels Juelsgade 14,2., 9000 Aalborg. 70 år 10/12.

Jeg blev først ført til politigården til afhøring i 32 timer og så i Vestre Fængsels tyske afdeling.

Der var ingen læger dér, så det var vidunderligt den 4. maj at blive kørt på Diakonissestiftelsen til disse kærlige mennesker. Vi var 14 sårede dér.

Jeg har en dejlig kammerat i min kone, og vi vil gerne på feriehjemmet på Keg-næs, hvis det kan lade sig gøre. C.B.

Redaktørens hovedpine:

Når han ringer, får han at vide, at han skulle have skrevet.

Når han skriver, får han at vide, at han skulle have ringet.

Nye medlemmer og abonnenter

Vi kunne i februar byde velkommen til 34 nye abonnenter.

Vi kunne den 5. marts byde 4 nye medlemmer/abonnenter velkommen. Den 9/3 4, den 11/3 9, den 22/3 8 og den 28/3 6. Det blev 31 nye i marts måned.

HAVNEMØLLERNE
FREDERICIA - ODENSE - KØBENHAVN A/S

FRA REDAKTIONEN

EN LILLE 4. MAJ HILSEN

..Da Shellhuset blev bombet, troede jeg som flere andre, at nu var de folk og papirer, som fortalte om mit virke, ude af sagaen - efter lang illegalitet og eftersøgning af Gestapo. Jeg var i Bopa, og senere fik jeg besked af Københavnsledelsen om at være kompagnifører i afsnit 4,5.kompagni.

Da der nu var fred og ingen fare mere, gik jeg om aftenen den 23. april tilbage til min lejlighed i Sorgenfrigade, men Ib Birkedal Hansen havde det hele under kontrol, og kl. 1 om natten tog de mig. Jeg forsøgte at flygte, men blev skudt ned, en kugle i benet og en i ryggen gjorde mig færdig for den gang.

Enebjerg Camping

Bøgebjerg Strand

Dalby

(Nord for Kerteminde)

MAN ER ALTID
VELKOMMEN I
BIKUBEN

Bikuben
-det summer sig...

Familien af 4. Maj Kollegier

HVEM KAN KOMME PÅ

4. MAJ KOLLEGERNE?

Pigtraad skrev i februar om kollegieråd, der skal sikre 4. maj kollegierne bygningsmæssige standard.

Men hvor ligger de ni kollegier.

Johs. Hansen

Svar:

Vi henviser til adresselisten over kollegierne.

4. Maj Kollegiet i Esbjerg

Vardevej 78, tlf. (05) 12 34 23

6700 Esbjerg.

Efor: Forretningsfører S. P. Nielsen.

4. Maj Kollegiet i Horsens

Geneesgade 1, tlf. (05) 62 18 14

8700 Horsens.

Efor: Kriminalass. Jens Sørensen.

Formand: Ingeniør Carl Kjergaard Petersen.

4. Maj Kollegiet i København

Frederiksberg Bredegade 13 b,

2000 København F.

Tlf. Fa 4441.

Efor: Professor, dr.phil. Kristof Glamann.

Formand: Landsretssagfører, major Svend Truelsen.

4. Maj Kollegiet i Marstal

Fjerde Majstræde 1, 5960 Marstal.

Tlf. (09) 53 15 27.

Efor: Navigationskolelærer Erland Hansen.

Formand: Navigationskolebestyrer P. E. Paalsson.

4. Maj Kollegiet i Odense

Ørbækvej 91, 5000 Odense.

Tlf. (09) 11 99 83.

Efor: Lektor Gert Bolwig.

Formand: Kredslæge Erik Lage.

4. Maj Kollegiet i Tønder

Ribe Landevej 20-26, 6270 Tønder.

Tlf. (04) 72 19 59.

Efor: Fhv. kommunaldir. Ludvig Nielsen.

Formand: Læge Einer Dahl.

4. Maj Kollegiet i Aabenraa

Møllemærsk 1, tlf. (04) 62 17 70.

6200 Aabenraa.

Efor: Kriminaloverbt. Hugo Hansen.

Formand: Amtskontorchef J.P. Caspersen.

4. Maj Kollegiet i Aalborg

Hasserisgade 8, 9000 Aalborg.

Tlf. (08) 12 32 31.

Efor: N. A. Eigenbroth.

Formand: Konsul, vinhandler Sigurd Müller.

4. Maj Kollegiet i Århus

Fuglesangallé 24, 8210 Århus V.

Tlf. (06) 15 64 34.

Administrator: Ole Kornmaaler.

Formand: Læge K. Seyer-Hansen.

Indgangen til 4. maj kollegiet i Horsens.

RANDERS EMBALLAGE A/S

VÆNGET 1-3 - 8900 RANDERS - DANMARK - TELF. (06) 42 20 01 - 42 20 55

SIGFRED N. JUEL JENSEN

FANGESTÆVNET 1977

Ribe Domkirke er stævnets fornemste nabo.

Tiden nærmer sig nu hastigt for Sammenslutningens årlige fangestævne, der bliver afholdt på Vester Vedsted ungdomsskole, nær den dejlige by, Ribe.

Stævneudvalget arbejder på højtryk for at gøre alt så godt og hyggeligt som muligt.

Har du ikke allerede indsendt din tilmelding, så gør alvor af det nu, for hvor kan du få en så billig og forhåbentlig hyggelig ferie i gode kammeraters samsvær for kun 285,00 kr. alt iberegnet?

Send din tilmelding nu, inden fristen udløber, helst før, for vi glæder os til at være sammen med dig.

Fællesrejse med tog:

Afg. fra Kbh. hovedbanegård fredag den 20. maj kl. 11.00
Afg. fra Roskilde kl. 11.22
Afg. fra Odense kl. 13.57
Afg. fra Fredericia kl. 14.55
Afg. fra Aalborg kl. 11.30
Afg. fra Århus kl. 13.15

Alle deltagerne fra disse tog skal skifte i Fredericia og i Bramminge mod Ribe

Kammeraterne fra ovennævnte byer er derefter samlet i det samme tog og ankommer til Ribe Banegård kl. 16.09, hvor I vil blive afhentet af vore jyske kammerater.

Husk pas, badetøj og godt humør

På gensyn til årets fangestævne

Alle oplysninger fås hos:
Solveig Skjøtt, 01-65-71-87.

Stævneudvalget

Stævneprogram:

Ankomst fredag d. 20/5 kl. 16-17, derefter indkvartering.

Kl. 18,00 Middag, 2 retter.

Kl. 20,00 kammeratskabsaften.

Lørdag:

Kl. 8,00-8,50: Morgenmad.

Kl. 9,00: »Traktortur til Mandø«.

Kl. 13,00 Frokost.

Kl. 15,00 Eftermiddagskaffe.

Kl. 18,00 Festmiddag. Velkomstdrink, forret m/ 1 glas sherry, hovedret m/ 1/2 rødvin eller hvidvin, dessert m/ 1 glas portvin, mocca. Derefter danser vi til levende musik. Fin underholdning og flere overraskelser.

Søndag:

Kl. 8,00-9,00: Morgenmad.

Kl. 9,30: Sight-seeing i Ribe eller tur til grænsen ved Tønder (*husk pas!*)

Kl. 12,00: Frokost.

Kl. 14,00-15,00: Afrejse.

Pris alt iberegnet: Kr. 285,00 for hele stævnet. For kammerater, der *kun* vil deltage i festmiddagen lørdag aften: Pris kr. 50,00.

Tilmelding til FANGESTÆVNET 1977
i Vester Vedsted ungdomsskole 20-22. maj

Navn: _____

Ledsager: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Forudbetalt på giro nr. 5 11 79 17
Forudbetalt ved check:

Depositum kr. 85,00 som bedes indbetalt
sammen med tilmeldingen senest d. 15/4.

Kører selv: Ønsker fællesrejse:

Sendes til Sammenslutningens kasserer,
Bernt Johannesson, Kongshvilevej 20,
2800 Lyngby.

Undertegnede ønsker kun at deltage i festaftenen lørdag d. 21/5.

Navn: _____

Ledsager: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Denne tilmelding bedes sendt til: Solveig Skjøtt, Ibstrupvej 25, 2820 Gentofte, tlf. (01) 65 71 87, senest 30. april

Underjordisk bryllup i Hadsund!

Tegneren Otto Nielsen lavede i maj 1945 tegningen til dette usædvanlige bryllupskort, hvor Karen og Niels A. Eigenbroth meddelte slægt og venner, at de i al hemmelighed havde giftet sig måneder forinden befrielsen.

Brylluppet havde været berammet to gange. Ved begge lejligheder måtte jeg telefonere til bruden i Aalborg og til »Onkel Alfred« i Hadsund, at jeg desværre ikke kunne gå med i biografen som aftalt.

Jeg arbejdede på det tidspunkt i Toldstrups stab og blev uden nogen form for langtidsplanlægning sendt i aktion til løsning af særlige opgaver. Efter for anden gang at have aflyst bryllup betroede jeg Toldstrup, at han muligvis utilsigtet spillede skæbne for mig, så at det ikke

skulle lykkes mig at komme i ægteskab med min Karen.

Han anviste derefter en sikker vej til gennemførelse af planlagt operation, nemlig at invitere ham og hans kone med til bryllup. Det skete omgående, og onkel i Hadsund, sognepræst A. Thomsen, fik underretning om, at han kunne bestille biografbilletter til lørdag den 24. februar, men at vi efterhånden var en hel flok, der gerne ville overvære forestillingen.

Det kunne nemt lade sig gøre, hævdede han, og lørdag eftermiddag stævnedes vi sammen i præstegården. Fra Aalborg kom faldskærmsmanden Bent (oberstløjtnant Frits T. Vang) med bruden, fra Hobro kom brudgommen med forloveren Holm (redaktør Otto Lippert), fra Nibe en enkelt slægtning, og fra et underjordisk tilholdssted Aase og Jens Toldstrup. Sneen voldte besvær, men de benzindrevne biler nåede dog planmæssigt frem og vakte nogen opmærksomhed i Kirkegade.

Højtideligheden i kirken måtte udsættes, indtil mørket havde sænket sig, og genboerne havde sat mørklægningsgardinerne for vinduerne. Så først kunne vi spredt og tilfældigt liste mellem gravene fra præstegården og over i kirken, hvor kun alterlysene og en lampe ved organistens plads var tændt. Præsten havde med et selvfølgelig tavshedsløfte anmodet sine nærmeste medarbejdere om at medvirke ved det usædvanlige bryllup, så der savnedes hverken orgelmusik eller sang.

Hadsund kirke var dengang ikke noget særligt. Inventaret var enkelt og strengt i et rum fra 1890'erne. Det stillede større krav til prædikanten end i dag, hvor kirken er restaureret og nyindrettet som et harmonisk hele. Pastor Thomsen evnede som få at gøre ordene levende. Ved den lejlighed talte han ud fra Viggo Stuckenberg's dejlige digt: »Nu brister i alle de kløfter« om kærlighed og venskab, og han lagde grund til et ægteskab, som nok skal vare parternes tid ud.

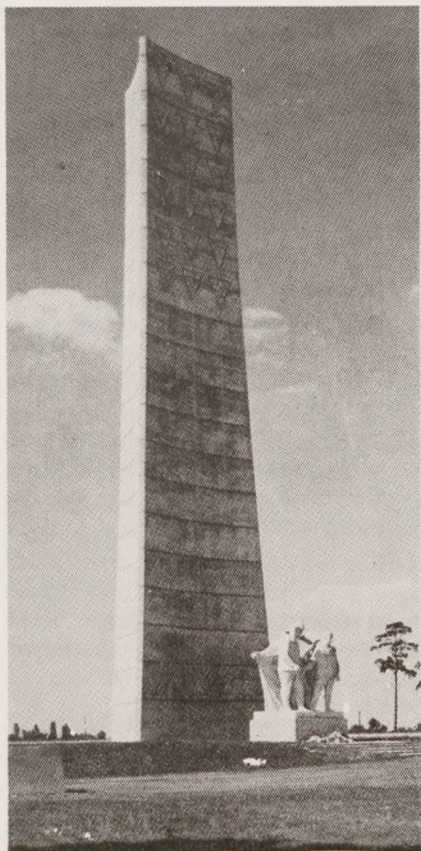
Ved middagen i præstegården kom Toldstrup med et usædvanligt lykønskningstelegram. I bilen på vej til Hadsund havde han udkodet de netop modtagne telegrammer fra Special Forces i London, som han dagen før havde underrettet om sit fravær fra hovedkvarteret den pågældende weekend »på grund af Birks bryllup«. Telegrammet var fra SOEs danske chef commander Hollingworth, som sendte lykønskning og meddelte, at man i London ville drikke en skål på brudeparrets vel. Det blev aftenens uforglemmelige højdepunkt, at en kreds af illegale og svært eftersøgte havde sneget sig til fest i Hadsund og her kunne opleve, at ingen var så ensom og isoleret, som han gik og troede, for i London var der venner, som kendte os og følte samhørighed med os og drak skål på vort velgående.

Niels A. Eigenbroth

platan
tand
teknik

v. eksamineret tandtekniker
Frands Ingemann Pedersen
Platanvej 32. 1810 København V
(indgang hj. af Vesterbrogade)
Telefon (01) 21 08 36
Overenskomst med kommunen

Indtryk fra Sachsenhausen-rejsen

Obelisk af fælles monument.

Sidst i april 1975 samledes omkring 60 danske kammerater på Københavns Hovedbanegård. Rejsemålet var kz-lejren SACHSENHAUSEN, der ligger ca. 30 km nord for Berlin.

De fleste af disse deltagere havde i kortere eller længere tid i 1943-44-45 befundet sig i denne lejr. De havde været undergivet, og havde oplevet de umenneskeligheder, som tyske nazister, gestapo og SS'er daglig »beredte« de mange fanger, der på daværende tidspunkt var en art »pensionærer« i nævnte lejr.

DE KOM FRA HELE EUROPA

Mange af disse fanger var hentet fra det ganske Europa, og det var en del fra den tid, som nu atter stævnede mod Sachsenhausen, måske for at mødes med gamle fangekammerater, måske for at mindes dem, der fandt deres sidste hvilested her.

Mange følte det måske som jeg: Tanker og sorg over alt det, som den tyske nazisme havde påført så mange uskyldige mennesker over det ganske Europa, men også en vis ærbødighed, da vi atter betrådte lejrens jord, der nu er fredet, og barakkerne er indrettet som museer.

Vi deltog også andre steder, - der hvor vore kammerater fra omtalte tid nu sover deres sidste søvn...

Eet af disse steder står naglet i eens sind: DØDSMARCHVEJEN.

...Det var en skøn forårsdag i 1975, Ernst Larsen, Aalborg, Oskar Verner og jeg selv, sammen med mange andre udenlandske kammerater havde indfundet os.

Vi kørte, vi var langt, helt i Mecklenburg.

Mange mindsten var rejst fra krigens dage i vejkanterne. Her var en eller anden, måske flere, faldet for de nakkeskud, SS'erne var »ferme« til.

Ved aftentide kom vi til Wald von Billow, et distrikt af store skove. Vi stoppede op. Også vore fangekammerater fra dengang stoppede op her! Deres »Golgota«-gang sluttede her...

Her lå de dengang... hundreder, måske tusinder... i fem døgn. Syge, forpinte, udhungrede. De sov under skovens træer, på skovbunden, undergivet vejrets luner - og de døde her - blev henrettet af de barbariske SS'er og deres medløbere.

Endnu ses de mange inskriptioner, en sidste hilsen til deres familier, ridset og skåret i træernes bark. Og i skovløberhuset, der nu er indrettet til museum, findes mange af deres ting, såsom knive, kasseroller m.m.

De små røde hjerter, som befolkningen satte op på træerne, da man fandt ofrene fra de fem uhyggelige døgn, lyser endnu, et alvorligt memento fra nazismens hærgen...

R.L. 115360

Kammeraternes Hjælpefond

*er raske kammeraters hilsen
til de syge*

TYSKE FHV. NAZISTER UDVISES AF USA

En »nazi-jagt« er ved at tage form i USA, hvor myndighederne er begyndt at udvise tyske indvandrere, der er anklaget for at være tidligere nazister.

Der er blevet udgivet en række bøger om dette emne, og en af dem, »Eftersøgt«, om jagten på nazister i USA, har fået en massiv støtte i pressen og i befolkningen. Forfatteren er Howard Blum, der er en kendt og hyppig gæst i de amerikanske fjernsynskæder.

TILTALE MOD EICHMANN-MEDARBEJDER

SLESVIG 16/3: Overlandsretten i Slesvig besluttede tirsdag, at der alligevel skal rejses tiltale for meddelagtighed i mord i 26.000 tilfælde mod den tidligere dommer Ernst Boje Ehlers, 68 år, der mellem august 1942 og juli 1944 var chef for det nazistiske sikkerhedspoliti for Belgien og Nordfrankrig med rang af »Obersturmbannführer«.

Afgørelsen er faldet et år efter, at Flensborg landsret afviste at indlede proces mod Ehlers. Trods alvorlige betæneligheder accepterede landsretten Ehlers forklaring om, at Adolf Eichmann over for ham havde forsikret, at de jøder, der i denne periode deporteredes fra Belgien og Nordfrankrig, udelukkende skulle beskæftiges i rustningsindustrien. I virkeligheden førtes de til den berygtede kz-lejr Auschwitz, hvor de omkom i gaskamre.

Undersøgelserne mod Ehlers har stået på i 12 år. Indtil 1962 virkede han som dommer ved forvaltningsdomstolen i Slesvig.

Sagen mod Ehlers vil blive behandlet ved et nævningeting i Kiel.

Hitler-museum eller en dårlig vits?

Et forslag om at omdanne Adolf Hitlers barndomshjem i byen Leonding nær ved Linz i Østrig til et museum har skabt dyb strid blandt byens 19.000 indbyggere.

Byens viceborgmester, Alois Kreinecker, der er rektor for en lokal skole, har offentliggjort en plan for at skabe et museum i »Hitler-huset«, hvor der nu er begravelsesforretning(!).

Blandt dem, som øjeblikkeligt vendte sig mod planen, var byens borgmester Leopold Finster, der sagde, at »det må være en vittighed«.

Kreinecker fastholdt, at bygningen bør bevares, og henviste til en opinionsundersøgelse for nylig, som viste, at 47 procent af Leondings indbyggere ønsker diktatorens hus bevaret, mens kun 13 procent vil have det revet ned.

- Måske kan en eller anden tænke på at skabe et Hitler-museum om 100 eller 200 år, men ikke i vor levetid, sagde borgmester Leopold Finster i sin protest mod planen. - Selv Napoleon blev først æret lang tid efter sin død, fortsatte han.

Bygningen, som striden drejer sig om,

LYSFEST I HADERSLEV

Lysfesten i Haderslev holdes hvert år den 4. maj. Den store kaserne er festligt oplyst, og hele byen deltager i festen.

Talen holdes i år af Erik Bøving, der i mange år har virket som politimester i Tønder.

er et beskedent 77 år gammelt et-etages hus i landlig stil, hvor den unge Hitler boede sammen med sine forældre, fra han var 10 år i 1899 til 1905.

Hitler gjorde det til et nationalt klenodie, efter at han besøgte det på selve dagen for de tyske troppers indmarch i Østrig den 13. marts 1938.

Hundredvis af nazi-koryfæer, blandt dem propagandaminister Joseph Göbbels og feltmarskal Hermann Göring, kom til byen for at bese stedet, hvor »føberen« var vokset op.

Efter den anden verdenskrig blev huset overtaget af kommunen. Det var først lægekonsultation, men er nu byens begravelsesforretning.

»Hitler-huset« har længe trukket turister til. Selv efter krigen, hvor politiet holdt øje med ejendommen, sås pilgrimme ofte tage billeder af det, og gravstedet for Hitlers forældre i nærheden er ofte pyntet med blomster.

Repræsentanter for bystyret siger, at der ikke ventes truffet nogen beslutning om et museum i nærmeste fremtid.

Stor tilslutning til landsmødet

Repræsentanter fra de forskellige fangeforeninger (Foreningerne er opført på Pigtraads sidste side som adresseliste) SAMLEDES I STORT TAL TIL MØDE I Italienssalen på H. C. Ørstedvej i København, søndag den 20. februar.

Formanden, Oskar Verner, indledte med at mindes de kammerater, der var afgået ved døden siden sidste repræsentantskabsmøde.

Til dirigent valgtes Erik Beermann. Han gav derefter ordet til formanden, der bl.a. sagde:

- Jeg vil gerne indlede med at udtale min tak for det gode samarbejde, der

har været mellem foreningerne og Sammenslutningen. Der udfoldes fortsat stor aktivitet, både nationalt og internationalt.

Bestyrelserne er intakte, på en enkelt undtagelse nær. Det er sydjysk forening, hvor Ursula Madsen var formand. Den er ophørt med at eksistere. Det er dog ikke ensbetydende med, at vi ingen forbindelser har i Esbjerg, hvor der er afdelinger af Sachsenhausen og Erhvervs-hæmmede.

Jeg vil gerne understrege, at det levende liv i vore organisationer er en hovedbetingelse for, at vi bliver respekteret udadtil i vort land.

Nybygning - ombygning - reparations & flisearbejde

**Helge Jensen, murermester,
Skovshoved ApS,**

Ordrup Jagtvej 42 B,
2920 Charlottenlund,
tlf. (01) 63 28 00,
privat OR 580

FORDRAGELIGHED OG KAMMERATLIG TONE

I det forløbne år har der været afholdt 8 bestyrelsesmøder. Der har været en god og saglig diskussion, og det er en fornøjelse at overvære den fordragelige og kammeratlige tone, som altid bliver anvendt.

Efter repræsentantskabsmødet i 1976 blev Poul Nielsen konstitueret som sekretær, et hverv han har udført til alles tilfredshed, og det er kun naturligt, at bestyrelsen enstemmigt har indstillet Poul Nielsen til valg som sekretær. Han blev valgt.

PÆN GAVE TIL DANSK RØDE KORS

Indsamlingen til Røde Kors gav et pænt resultat. 13.525 kr. Dertil kom, at enkelte af vore foreninger yderligere kom med efterbetalinger, så vi kan godt være dette resultat bekendt.

Professor Husfeldt udtalte da også ved overrækkelsen af gaven, at det var en af de gaver, han satte mest pris på, og som en særlig tak fra Røde Kors har sammenslutningen modtaget en Røde Kors platte.

På årsmødet i Bernadottefonden blev der på forslag af Sammenslutningens repræsentanter yderligere overført et beløb til Sammenslutningens rekreativefond. Vi gik også ind for, at Kammeraternes Hjælpefond fik et beløb til at fuldføre moderniseringen af feriehemmet Kegnæs. Derimod var der fuld enighed om, at der ikke yderligere kunne bevilges noget.

Bernadottegården i Roskilde er et godt og moderne plejehjem, der svarer til de forventninger, vi i Sammenslutningen havde stillet, da ideen til et plejehjem blev udkastet. Det er ikke noget

stort antal af vore kammerater, der har søgt derned endnu, men det siger sig selv, at man ikke søger på plejehjem, før det er nødvendigt.

Om Bernadottegården i Hadsund ved vi, at plejehjem og dagcenter er færdigt og indflytning påbegyndt.

Der har været afholdt licitation vedrørende bygning af de 32 beskyttede boliger, som hører med til projektet, og indvielse finder sted 5. maj. Den dag, hele projektet er færdigt, skal Bernadottefonden selvfølgelig vedstå de 1,4 mill. kr., som er lovet efter de nye aftalers oprettelse i decbr. 1974 og jan. 1975.

BETALINGSBETINGELSERNE PÅ PLEJEHJEM

Betalingen for en plejehjemsplads er for tiden: Beboeren skal betale 60 pct. af sin indkomst efter skattetræk - hædersgaven regnes ikke med. Betalingen dækker pleje, kost, husleje og deltagelse i dagcentervirksomhed m.v. Der betales lomme penge: p.t. 250,00 kr. mdl.

Hvis det drejer sig om et ægtepar - hvor kun den ene er plejekrævende - vil der blive afkrævet et rimeligt beløb for kost efter aftale i hvert tilfælde.

Hvis det drejer sig om ægtepar, hvor f.eks. manden kommer på plejehjem, mens konen bliver boende i lejligheden, vil konen kunne få hjælp til at opretholde sin hidtidige levestandard - efter bistandsloven.

Når talen er om beskyttede boliger, betaler beboeren 25 pct. af sin bruttoindtægt i husleje, men man kan søge boligtilskud efter de almindelige regler.

VELLYKKET FANGESTÆVNE I KOBÆK

Problemerne omkring fangestævnet sidste år var jo en smule hektiske. Det viste sig, at stævnet i Norge ikke kunne gennemføres. Til gengæld havde vi et yderst vellykket stævne i Kobæk. Foruden at arrangementet, på trods af den korte tid, var vældig godt tilrettelagt, var vejret også med os, så bedre kunne det simpelt hen ikke være. Festudvalget fortjener al mulig ros herfor. Dette års fangestævne holdes på Vester Vedsted Ungdomsskole ved Ribe.

Vort blad Gestapofangen er jo så småt kommet i gang igen, men det skal siges med det samme, at der ikke er tilfredsstillende. Vi har ført en del forhandlinger med Marselis Tryk, og forklaringen er denne, at det ikke er så let at få et blad op igen, når det engang er gået ned. Annoncørerne har ikke umiddelbart tillid til bladet, og da det jo er

POLITIKENS HÅNDBØGER

har det hele

dem, vi skal leve af, har man her en af årsagerne til, at det ikke er tilfredsstillende. Nu må vi tage en snak herom på repræsentantskabsmødet. Der er en udbredt interesse for, at bladet skal komme mere regelmæssigt.

Der blev fra forskellig side rettet henvendelse til Danmarks Radio, i forbindelse med udsendelserne ved juletid, og de førte til, at transmissionerne fra Mindelunden i Ryparken og Mindeankeret i Nyhavn blev sendt, omend i forkortet udgave.

REKREATIONSFONDEN EN GOD TING

Rekreatio nsfonden har sidste år bevilget hjælp til 124 kammerater, der har været på rekreatio nsophold forskellige steder i Europa og i Israel. Der er fortsat ingen tvivl om, at dannelsen af Rekreatio nsfonden var en god ting, og vi hører kun tilfredshed fra kammerater, der har nydt godt heraf. Vore erfaringer siger os, at vi ikke er i stand til at efterkomme de ønsker, der af og til fremkommer om at bevilge penge til almindelige ferierejser.

I det forløbne år har Sammenslutningen på forslag af Georg Schlätzer sendt protestskrivelser gennem Amnesty International til Chile, om den behandling, de politiske fanger dér har været udsat for. Protesten er også sendt til Forenede Nationer.

Mindelunden i København bliver nu udvidet, så vi får henrettelsespladsen med, og hermed opfyldes et af vore længe nærede ønsker.

Jeg takker alle foreninger og klubber samt mine bestyrelseskammerater for det gode samarbejde i Sammenslutningen, Rekreatio nsfonden og Bernadottefonden.

Protokollen blev oplæst af Poul Nielsen.

Formanden oplyste, at Solveig Skjøtt fortsætter som formand for komiteen, der tilrettelægger fangestævnet. Han redegjorde også for ønsket om mere hensigtsmæssige skemaer ved ansøgning til sikringsstyrelsen. (Der henvises i øvrigt til referat fra seminaret i Odense.) Sidste år rejstes 96 sager. Forslagene til en forbedring af loven om erstatninger til skadelidte vil blive genfremsendt til ministeriet.

Om erstatningskravet til Tyskland var det formandens opfattelse, at det først havde en chance ved en fredsslutning med Tyskland.

I forhandlingen var der indlæg fra Ingeman Berthelsen, Kaj Wadsbach, Peter Søgård, Esbjerg, Holger Grome, R. Bonde, Solveig Skjøtt, Børge Jensen, Einar Berthelsen og Helge Kierulff.

Jacob Jensen, formanden for den selv-ejende institution Bernadottegården i Roskilde, aflagde beretning om plejehjemmet ér.

Man vedtog at sende hilsener til socialminister Eva Gredahl og til Julsgård Larsen (han var af helbredsmæssige grunde forhindret i at være til stede).

Efter at formandens beretning var godkendt, aflagde Sammenslutningens kasserer, Bernth Johannesson regnskab, der godkendtes.

LIVLIG DRØFTELSE AF BLADSPØRGSMALET

Om bladspørgsmålet forelå der flere udtalelser skriftligt. I den efterfølgende drøftelse deltog overordentlig mange, og der nedsattes et udvalg, bestående af 5 medlemmer, der nu skal forhandle med Kammeraternes Hjælpefond om fællesblad. Følgende blev indvalgt: Oskar Verner, Bernth Johannesson, Rasmus Bonde, Frode Toft og Erik Beermann.

De mange udtalelser var enige i ønsket om ét fællesblad, der kommer regelmæssigt, så foreningerne kan bruge det i deres arbejde. Udvalget skal undersøge, hvilke muligheder der er for en løsning af bladspørgsmålet og derefter fremlægge materialet for foreningerne, der træffer afgørelsen, evt. ved et nyt landsmøde.

FORMANDEN GENVALGT

Som formand genvalgtes Oskar Verner uden modkandidat.

Ove Laursen gjorde opmærksom på, at flere enker ved dødsfald i familien var vanskeligt stillet, da de ikke var fortrolige med at sørge for at få de nødvendige papirer udstedt og afhentet. Her måtte kammeraterne række en hjælpende hånd.

BERETNINGERNE KAN INDTALES PÅ BÅND

I drøftelsen af indsamling af materiale fra øjenvidner til begivenheder under besættelsen gjorde Evald Lægteskov, Odense, opmærksom på, at vidnerne kunne indtale på bånd, da mange var bedre til at fortælle end til at skrive. Peter Søgård tilføjede, at Det kgl. Bi-

bliotek var glade for materiale. Det havde værdi for den historiske forskning.

Cilla Cohn bragte en hilsen og tak til Sammenslutningen for den hjælp, der ydes medlemmerne i Theresienstadt-Foreningen.

Formanden udtalte en tak til mange sider for et godt og kammeratligt repræsentantskabsmøde.

Johs. Fosmark

VÆRD AT NOTERE SIG

Nu gælder det ikke om at grave grøfter, men at bygge broer.

Erik Beermann (20.2.77)

Rekreatio nsfonden er ikke en feriefond.

Oskar Verner (20.2.77)

Alle tidligere kz-fanger bør lade sig registrere i Frihedsfonden. Har man ikke brug for hjælp i dag, får man det måske senere.

Peter Søgaard (20.2.77)

SAMMENSLUTNINGENS REKREATIONSFOND

På vort bestyrelsesmøde den 2. marts har vi vedtaget følgende: På grund af det stærkt stigende antal sager og heraf følgende merarbejde, er det nødvendigt, at kammeraterne ved ansøgning om støtte til rekreatio nsophold, iagttager følgende:

Skemaerne skal udfyldes i alle rubrikkerne. Er dette ikke muligt, så skriv på bagsiden. Her er en rubrik til samme.

Der skal søges mindst 4 uger før afrejsetidspunktet.

Kendelsen fra sikringsstyrelsen samt sidste års skatteopgørelse skal vedlægges.

Vi anmoder kammeraterne om at være os behjælpelige med at holde disse regler, da det vil lette arbejdet, både for jer selv og fondstyrelsen.

Venlig hilsen
Rekreatio nsfonden

Dachau

GENERALFORSAMLING

Dachau-Klubben afholdt sin ordinære generalforsamling mandag den 28. marts i Italienssalen. Formanden, Erik Beermann, aflagde beretning. Kassereren Asger Vennike fremlagde det reviderede regnskab.

Socialeminar i Odense

Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen afholdt den 17. januar socialeminar i Odense i centret med Odense-afdelingen som værter.

Kl. ca. 14 bød Richard Andersen velkommen, hvorefter formanden, Oskar Verner, tog fat på selve mødet. Carl Nommels valgtes som mødets sekretær.

Formanden oplyste, at han havde været til møde med socialminister Eva Gredahl og folk fra sikringsstyrelsen. Man havde drøftet de skemaer, der anvendes, når der søges. Vi mener, at disse spørgsmål ikke er nødvendige, når dokumentationen ellers er i orden. Han ønskede et nyt skema, der kunne forelægges landsrepræsentantskabsmødet den 20. februar til godkendelse. Dette vil så blive en samlet henvendelse.

Han opfordrede stærkt til, at vore dokumentationer blev så troværdige, det er muligt, for kun på den måde kan vi overfor sikringsstyrelsen kræve loven overholdt.

Det blev nævnt, at vi i flere tilfælde havde haft vanskeligheder med enkesager, og her var det særlig kammerater, der lever papirløst, der kan skaffe deres »enker« besvær med at få rente.

NEJ TIL ÅRLIGE LÆGEUNDERSØGELSER

Frihedskampens Veteraner havde fra deres årsmøde fået en udtalelse i radioen og pressen. Den gik ud på, at alle fra frihedskampen skulle melde sig og blive anerkendt, at alle, der oppebærer rente, skulle sendes til lægeundersøgelse hvert år, så renten kunne godkendes, eventuelt forhøjes. Hertil føjede Verner, at han ikke kunne godkende lægeundersøgelsen, da der ikke findes nok læger, der er kendte med kz-zyndromet, og da opgaven ville kræve en kæmpeudgift, mente han, dette forslag var dødsdømt på forhånd, men han ønskede det drøftet og sat til afstemning.

Verner omtalte endelig problemer som dødsårsag, beregningsgrundlag og hædersgaver.

LIVLIG DRØFTELSE

I drøftelsen deltog: Viggo Hansen, Esbjerg, Alf Møller, Odense, Rasmus Bonde-Larsen, København, Johannes Poulsen, Aalborg, Peter Holm, Esbjerg,

Alfred Berthelsen, Århus, Nommels, København, Petra Petersen, Odense, Ewald Lægteskov, Odense, Richard Andersen, Odense, Åboe Jørgensen, Aalborg, og Pauli Andersen, Århus. Der var livlig debat, og vi fik en række problemer belyst i de forskellige afdelinger, der alle har vist initiativ og handlekraft.

Fra Esbjerg kom et hjertesuk, da man havde beskyldt dem for at ligge i dvale, men det var nu ikke tilfældet, for man holder møder hver måned, og man har rejst en række sager for modstandsfolk, kz'er og søfolk, og man arbejder fortsat videre med de lokale opgaver.

Peter Holm, Esbjerg, ønskede et nyt lovudvalg af folk, der daglig arbejder med sagerne. Han omtalte to enkesager, hvor vi havde haft et kæmpearbejde med den ene, og den anden var ad omveje blevet afgjort med en afgørelse, vi endnu ikke kender. Vi må derfor stadig være på vagt. Vi må stærkere gøre opmærksom på vor eksistent, for det var modstandsbevægelsen, der var skyld i, at Danmark blev anerkendt som en fri, allieret nation. Nævnedes Diges indlæg i Frit Danmark, hvor han henviser til, at mange af ukendskab er blevet snydt for enkepension.

FORSLAG OM EN HVIDBOG

Der blev stillet forslag om, at vi af vore sager skabte en hvidbog, og gik vi i gang nu, kunne der foreligge et resultat af landsforeningens årsmøde til efteråret.

Kravet om Tysklands-erstatningerne blev også rejst fra flere sider, og en mente, at vi kunne rejse sagen gennem FIR, så der blev samling af Europas nationer i en henvendelse til Den tyske Forbundsrepublik, og Oskar Verner lovede at rejse spørgsmålet i den Internationale Sachsenhausen-Komité på mødet i maj i Moskva. Også norske erstatninger blev nævnt, men da Norge var i krig med Nazi-Tyskland, fik de en anden prioritering, hvilket også ses af navnet Krigsinvalidforbundet.

Verner var tilfreds med de mange gode indlæg, da vi stadig vil få problemer, der skal løses, men sammenholdet må yderligere udbygges, for kun gennem dette kan vi styrkes og komme videre i vor fælles kamp.

Inden vi skiltes, fik »pigerne« en hilsen og tak for deres arbejde.

Oskar Verner
formand

C. Nommels
sekretær

HOKI

KØBMÆND

OG SUPERETTER

TRICA SUPERMARKEDER

OVERALT I
DANMARK

BP henter ny energi
til Dem

Mindesten ønskes rejst i Skæring

Ofrene fra Langå-sabotagen skal hædres

Besøg på Skæring Hede er et af punkterne ved det stævne, der efterfølger indvielsen af Bernadottegården i Hadsund. Indvielsen foretages jo den 5. maj.

På Skæring Hede ligger de skydebaner, tyskerne brugte, da de henrettede deltagere i Langå-sabotagen. De første 5 henrettelser fandt sted den 2. decbr. 1943. To af dem var fra Jørgen Røjels

sabotagegruppe.

Med politiassistent Victor Horn, Århus, i forreste række udfoldes der for tiden et initiativ med henblik på at rejse en mindesten for ofrene. Også andre er henrettet her.

Tilladelsen er givet af militæret, men det er fredet areal, der kun må bruges i skydeøvelser.

Henrettelsespladsen på Skæring strand skydebane. Jernbanesabotagen i Langå fandt sted den 17. november 1943, og den 2. december henrettedes fem frihedskæmpere på skydebanen. De to af dem var fra Jørgen Røjels sabotagegruppe. Også ved flere andre lejligheder blev modstandsfolk skudt på dette sted.

Indvielsesfest for Bernadottegården i Hadsund

Programmet for festen er nu nogenlunde fastlagt, og det er tilstræbt ikke at gøre tidsplanen for stram, idet der jo altid er behov for at snakke, når gamle venner mødes.

Som altid, når vi mødes, vil vi lægge en krans, og denne gang bliver det på henrettelsespladsen på Skæring Hede, hvor et ukendt antal danskere og måske også nordmænd blev skudt under krigen. Blandt de henrettede var sabotørerne fra jernbanebroerne i Langå. Endnu er der ikke rejst nogen sten på stedet, men der arbejdes for, at det sker.

Alle, der har en foreningsfane, anmodes om at tage den med.

Vore svenske og norske venner vil sikkert gerne benytte lejligheden til at handle i Danmark, og det bliver der

mulighed for lørdag formiddag, hvor de handlende har åbent. Antagelig er der en del, der ikke når at komme med til indvielsen den 5. maj, som er en hverdag, og for den arrangeres der en tur om lørdagen med besøg på Bernadottegården. Der køres i bus eller private biler efter behov.

Tilmelding sker som anført på programmet. Alle tilmeldte deltagere vil få tilsendt program med prisliste for overnatning og måltider på Idrætshøjskolen i 2 eksemplarer, hvoraf det ene returneres i udfyldt stand.

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til Tonny Johansen, telf. (06) 15 06 46 eller Per Madsen, telf. (06) 17 57 62.

P.M.

5. maj 1977 indvielsesfest for Bernadottegården i Hadsund

Gestapofangerne i Randers og Århus indbyder gamle kammerater fra »den gang« til festligt samvær.

PROGRAM

Torsdag d. 5. maj

Kl. 14: Dronning Ingrid indvier Bernadottegården i Hadsund.

Kl. ca. 16: Vi mødes på restaurant »Skoven« i Hadsund til en forfriskning.

Kl. 17: Afgang til Idrætshøjskolen i Vejlbjerg ved Århus.

KL. 18: Indkvartering.

Kl. 19: Middag på skolen.

Kl. 21: Højbjerg Sangforening synger under ledelse af dirigent Thorkild Ficher Bertelsen.

Fredag d. 6. maj

Kl. 8-9,30: Morgenmad.

Kl. 10: Busrundtur.

Kl. 13: Frokost på Idrætshøjskolen.

Kl. 15: Kransenedlægning på Skæring Hede.

Kl. 19: Festmiddag på Idrætshøjskolen. Musik - dans - underholdning.

Lørdag d. 7. maj

Kl. 8-9,30: Morgenmad.

Formiddagen fri til indkøb m.v.

Kl. 13: Frokost på Idrætshøjskolen.

Kl. 14,30: Afgang til Bernadottegården for alle, der ønsker det.

For øvrige er eftermiddagsprogrammet endnu ikke fastlagt.

Kl. 19: Middag på Idrætshøjskolen.

Kl. 20: Kammeratligt samvær.

Søndag d. 8. maj

Kl. 8-9,39: Morgenmad. Derefter opbrud.

Pris: ca. 125 kr. pr. deltager pr. døgn, festmiddag alene 55 kr.

Tilmelding ved indsendelse af 55 kr. pr. deltager til Th. Nielsen, Jens Baggesensvej 66, 8210 Århus V. Giro nr. 1276492.

*Vel mødt!
Bestyrelserne*

Knud Thestrup

Mit livs gågade

328 sider + 12 sider illustrationer.

Om barndomsårene i den idylliske dyrlægegård i Præstø, oplevelser som ung dommerfuldmægtig i provinsen, deltagelse i modstandskampen, arrestation og tysk fængsel i Århus og Frøslevlejren - politisk arbejde, først kommunalt, så i Folketinget og som justitsminister i VKR-regeringen.

»En værdifuld bog - også som gavebog«.

Johannes Fosmark i Pigtråd

Hft. 94,50 kr.
lb. 110,00 kr.

Det Schønbergse Forlag
Landemærket 5 - 1119 København K.

Gestapofangerne

EN SUCCES FØRES VIDERE

Gestapofangerens Sjællandsafdeling fremstillede i 1976 en modstandsplatte efter udkast af formanden Solveig Skjøtt og rentegning af Cai Caspersen. Den er fremstillet hos Bing og Grøndah.. Første oplag blev revet væk, hvorfor 2. oplag blev bestilt. Ønsker man et få et eksemplar f.eeks. til eget brug eller til anvendelse som gave, er det endnu muligt. Den bestilles hos Solveig Skjøtt (01) 65 71 87 (efter kl. 9 om morgenen).

Vi bragte på forsiden af Pigtraad for aug. 76 en gengivelse af den smukke platte. Den måler i diameter 23 cm og koster 150 kr. plus porto.

Overskuddet anvendes til rejsning af foreningens feriehjem i Smidstrup.

Sammenslutningen

Kammeratskabsaftener

SKANDINAVIEN RUNDT

Ved Sammenslutningens kammeratskabsaften i januar viste Arvid Hemmingsen sine dejlige lysbilleder fra »Skandinavien rundt«, og han fulgte hvert billede op med en så levende beskrivelse, at man følte det, som om man selv var med på rejsen fra først til sidst.

Island, på sejltur med »Hjejlen« og besøg hos samerne

Den 25. februar tog vi med på nok et par rejser. Denne gang var det også en perfekt kameramand, Walther Christiansen, der viste sin 16 mm farvefilm fra den smukke ø, Island, som betog ved sine skønne farver og dejlige underlægningsmusik.

Derefter vistes en morsom og smuk film, også i farver om den 100 år gamle »Hjejlen«, der sejlede rundt på Silkeborgsøerne med »Frederik den 7. og grevinde Danner«.

Til sidst tog vi med helt op i Finmarken til samernes land, og hvilke skønne naturbilleder af det maleriske folkefærd og deres rener, vi fik at se! Den skønne film sluttede med, at midnatsolen lyste gloende rød ned over det eventyrlige landskab.

Det var to dejlige aftener at begynde det nye år med.

Der indbydes igen

De næste to kammeratskabsaftener bliver torsdag den 24. marts og torsdag den 28. april.

Kom og hyg jer med gode kammerater over en billig øl og en kop god kaffe. Vi skal også disse to aftener byde på god underholdning.

Det er stadig i Italiensalen, H. C. Ørstedesvej 19, det foregår.

S. Skjøtt

Besøg på Bernadottegården i Hadsund

Gestapofangerne i Randers og Århus har længe glædet sig til at se vores Bernadottegårds fuldførelse. Det var derfor med glæde og interesse, at vi modtog indbydelse fra Benthe Petersen, Bernadottegårdens forstanderinde, til at besøge plejehjemmet søndag den 13. februar. Vi lejede en bus, og trods sne, tåge og dårligt føre forløb turen planmæssigt.

MAERSK

Hvilket indtryk fik vi så af Bernadottegården? Ja, det er svært at beskrive med få ord, men alle deltagerne var ovenud begejstrede for det smukke bygningsværk, såvel inde som ude. Alt virker så rummeligt og velgennemtænkt og virker som formålet er med et sådant hjem. Farverne er overalt valgt med en fin smag, og allerede nu er der en atmosfære af hjemlig hygge. Til dette sidste bidrager i høj grad en malerisamling på nogle og halvfems dejlige billeder, skænket af afdøde købmand Wasehuus.

Men hvad med det allervigtigste: trivselen? Beboerne, der var endnu kun 12, viste tydeligt, at de var glade for både Benthe og hendes medarbejdere, og vi følte os som velkomne gæster, både hos beboerne og personalet.

Efter rundvisningen blev vi inviteret til kaffebord i festsalen, som derved kom i anvendelse for første gang.

Der blev stillet mange spørgsmål til Benthe, og af svarene fremgik det tydeligt, at der er liv og trivsel i Bernadottegården.

Vi afsluttede besøget med et par sange, og blev tilvinket af beboerne fra balkonen. Vi mærkede, at glæden var gensidig.

Sluttelig takkede Lembcke for den gode modtagelse, og gamle fanger gav Bernadottegården sit første hurra.

Neuengamme

BEFRIElsen FRA NEUENGAMME MINDES

Neuengamme-Foreningen indbød til mindehøjtidelighed i anledning af befrielsen fra Neuengamme-lejren den 20. april 1945.

Man samlede ved Kåre Klints stiliserede trefod ved Helligåndskirken på Strøget om aftenen kl. 19 onsdag den 20. april.

Højtideligheden er ganske enkel. Talen holdtes i år af formanden for Hannover-Stöcken-gruppen, boghandler Arnold Jensen, Kibæk.

Derefter var der kammeratligt samvær med en hyggelig kop kaffe.

Ved nytårstide i Neuengamme-Foreningen

Neuengamme-Foreningen afholdt sin årlige nytårsfest fredag den 28. januar i Politiets lokaler i Nyrupsgade.

Og lad det være sagt med det samme: Det var nogle aldeles pragtfulde lokaler, som foreningen ved Jens Thomsens medvirken, havde fået lov til at benytte.

Mellem 70 og 80 medlemmer med familie var mødt op, og formanden, Holger Grome, indledte med at byde velkommen, specielt til Steen Olsson og Jan Thengdal med fru. Derefter overrakte han foreningens kasserer Hans Erik Christiansen, en gave i anledning af hans 50 års fødselsdag den 9. januar.

Aftenens festtaler var, til en forandring, en dame, nemlig Hans Eriks kone Ruth. På en både vittig, selvironisk og dyb alvorlig måde fortalte hun om de problemer, som en eks-kz-fanges hustru kan komme ud for, og gav også udtryk for, at hun først, da hun sammen med Hans Erik deltog i foreningens årlige pilgrimstur til lejrene ved Ems kanalen, blev rigtig klar over, hvad foreningen betyder for de tidligere fanger.

Der var mange morsomme indslag i løbet af aftenen, og en dansk-svensk quiz, arrangeret af Arne Hedegaard Rasmussen, var aftenens højdepunkt, og den endte retfærdigvis uafgjort.

Og man må atter konstatere en vellykket start på foreningens virke i 1977.

ebe

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme

er stiftet den 26. maj 1962 og er medlem af det Internationale Amicale de Neuengamme og af Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-45.

Man skal ikke hæfte sig så meget ved årstallet 1962. Foreningens historie går længere tilbage i tiden. Det første ti-års møde for lejrens befrielse fandt sted i 1955 i Hamborg. Nogle år senere dukkede erstatningspenge fra Tyskland op. De internationale møder i København, hvor planerne om monumentparken i Neuengamme tog mere og mere form.

Det var derfor nødvendigt at gå fra de mere løse former over til at oprette en forening med love, kontingent og valgt bestyrelse. Dette skete den 26. maj 1962.

Neuengamme var den tyske koncentrationslejr, hvor flest danske havde været fanger, og hvor den skandinaviske lejr blev oprettet i marts 1944 i forbindelse med Bernadottes redningsaktion for de danske og norske fanger.

Det var nødvendigt at have en forening, der repræsenterede de danske Neuengamme-fangers og deres efterladtes sag.

Monumentsagen, det internationale samarbejde, mindehøjtidelighederne og det voksende sociale arbejde var hovedopgaverne. Derfor en forening af de tidligere fanger fra Neuengamme. Derfor opfordrer bestyrelsen alle, der har tilknytning til denne lejr, til at slutte op om Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme.

BESTYRELSEN:

Formand: E. H. Grome, Tårnby Torv 24,

2770 Kastrup. (01) 50 33 86.

Næstformand: Mogens Pedersen, Skallerupvej 20, 4760 Vordingborg.

(03) 78 12 04.

Kasserer: Hans Erik Christiansen, Haregade 20,
1320 København K (01) 14 91 95.

Sekretær: N. O. Køster, Offenbachsvej 27, 2450 Kv. SV.
(01) 17 24 97.

Medlemskort og arkiv: Alex Bindeballe, Bakken 10, Nors, 7700 Thisted
(07) 98 11 95.

Stutthof-Foreningen

Slap'a generalforsamling

Stutthof-Foreningen afholdt årsmøde søndag den 13. marts i forsamlings-salen, det tidligere »Malernes Hus« i Stengade i København.

Mødet havde samlet 56 deltagere. De kom fra Vendsyssel, Vestkysten, Sydjylland, Sønderjylland, Nordsjælland, Fyn og København.

Formanden, Helge Kierulff, indledte med at byde velkommen og udtalte mindeord over de kammerater, der var afgået ved døden siden sidste årsmøde.

Formanden omtalte i sin beretning foreningens virksomhed, ude som hjemme. Der var udfoldet megen aktivitet i de foreninger, som Stutthof-Foreningen samarbejder med, nemlig: Udvalget for tidligere fanger og modstandsfolk, FIR og fangesammenslutningen.

Tove Christy og Ingemann Berthelsen fortalte om deres deltagelse i mindehøjtideligheder i DDR. Frits Maas berettede om sin deltagelse i VVNs møde i Vesttyskland. Einer Berthelsen gav oplysninger om det sociale arbejde og om sin deltagelse i Sovjet-Unionens Veteranforbunds kongres i Moskva. Frode Toft fortalte om udvalgsarbejde og bestyrelsesvirke i Fangesammenslutningen og om bladspørgsmålet. Efter forslag fra flere sider gav man tilslutning til, at der sker en undersøgelse af, hvilke muligheder der foreligger for et bladfællesskab mellem Gestapofangen og bladet Pigtraad. Desuden om arbejdet med Bernadottegårdene.

Efter en del kortere indlæg godkendtes beretningen enstemmigt.

Kassereren, Einer Berthelsen, fremlagde regnskabet, der godkendtes uden diskussion.

Carl Nielsen havde fremsendt et forslag om at udøve forøget aktivitet m.h.t. at opnå en afgørelse i spørgsmålet om Tysklands gæld til Danmark p.g. besættelsen. I tilslutning hertil oplyste formanden om de bestræbelser, der hidtil er udfoldet, og man vedtog at fortsætte arbejdet.

Frode Toft foreslog, at et par kammerater besøgte Stutthoflejren og Gdansk og samtidig forsøgte at få mere liv i den internationale Stutthof-Forening.

Alle valgene til bestyrelsen var genvalgt: Fmd.: Helge Kierulff, kass. og sekretær: Einer Berthelsen, endvidere: Ragnhild Andersen, Ingemann Berthelsen, Hvidovre, Villy Fuglsang og Frode Toft.

Man startede kl. 11 og sluttede kl. 19. Der var en overordentlig god stemning. Alle befandt sig godt, så man rigtig kunne slappe af ved det kammeratlige samvær.

TAGE HANSEN

Nørregade 49 - Tlf. 13 22 88 - 8000 Århus C

Tapeter - malervarer - rullegardiner

linoleum - voksdug - persiener

Theresienstadt

NY REPRÆSENTANT FOR THERESIENSTADT

Skræddermester Povl Brandt har gennem nogle år repræsenteret Theresienstadt-Foreningen i Fangesammenslutningens bestyrelse. I hans sted indtræder nu formanden for foreningen fru Cilla Cohn.

Theresienstadt-foreningen har afholdt generalforsamling den 17. marts og hele bestyrelsen blev genvalgt.

Vi gør opmærksom på vort arrangement på Mosaik Venstre Kirkegård søndag den 24. april kl. 10.00, ved mindestenen for dem, der ikke vendte hjem.

FRIHEDSMUSEET

DEN ILLEGALE NYHEDSTJENESTE

Chefredaktør Eigil Steinmetz indledte årets foredragsrække i Frihedsmuseet mandag den 24. januar med et meget interessant foredrag om den illegale nyhedstjeneste og den illegale presses kontakter til udlandet under besættelsen, og selv om man efterhånden som årene går, mener at have hørt alt om den danske modstandsbevægelse, så viser det sig hver gang, at nye detaljer, som man ikke havde anelse om, dukker op, og man må faktisk takke Frihedsmuseets Venners bestyrelse for, at de stadig kan finde personligheder frem, som har noget at fortælle, der har almen interesse fra den tid.

ebe

Ja, HOF har den rene friske pilsnersmag!

GENERALFORSAMLING

Frihedsmuseets venner vil gerne have flere betalende medlemmer

Mandag den 14. februar afholdt FMV sin årlige generalforsamling. På grund af formandens hårdt tiltrængte rekreativ rejse var det næstformanden, Flemming B. Muus, der bød velkommen og på bestyrelsens vegne foreslog obl. Børge Jensen som dirigent.

Bestyrelsens årsberetning var udsendt til medlemmerne i årsskiftet, hvorfor næstformanden gav et kort supplement til denne.

Beretningen blev vedtaget uden diskussion.

Derefter forelagde foreningens kasserer, bankdirektør Daltoft, regnskabet og måtte beklage, at der trods medlemsfremgang havde været en del frafald i medlemstallet af medlemmer, der havde glemt at indbetale kontingent. Regnskabet for cafeteriaet viste, ligesom de foregående år, et pænt overskud.

3 bestyrelsesmedlemmer var på valg og blev alle genvalgt.

Og så nåede man frem til pkt. Eventuelt, og aldrig er dette punkt blevet misbrugt, som det blev ved denne lejlighed af et medlem, som for det første forsøgte at fremsætte forslag, som klart var blevet afvist ved sidste års generalforsamling, og dernæst fremsatte kritik, der strakte sig lige fra, at museet kun havde 1 1/2 historisk medarbejder, til at et bestemt postkort var udsolgt ved talerens besøg i Frøslevlejrens Museum, og selv ikke dirigentens behjertede forsøg kunne standse denne ordflo.

Efter generalforsamlingen vistes en amerikansk film om besættelsestidens Danmark med amerikansk tale. Der var bl.a. klip fra De 5 år.

e b e

NYT MATERIALE

I forbindelse med kampagnen »Hjælp os at huske fortiden« afholdt museet 2 filmaftener, den 28/2 og 7/3, hvor man viste hidtil ukendte amatørfilm, optaget under besættelsen.

Kampagnen gav til resultat, at museet har fået modtaget bl.a. billeder fra de 5 år samt også genstande, der har tilknytning til den tid.

e b e

MUSEET FOR DANMARKS

FRIHEDSKAMP 1940-1945

Churchillparken, 1263 København K. Tlf. (01)13 77 14 el. (01)15 97 14.

Åbningstider:

16. september - 30. april hverdage kl. 11-15 (undtagen mandage), søndage kl. 11-16.

1. maj - 15. september hverdage kl. 10-16 (undtagen mandage), søndage kl. 10-17.

Lukket 24., 25. og 31. december samt Pinsedag og Grundlovsdag.

Gratis adgang. Cafeteria åben 1. maj - 15. september.

FRØSLEVLEJRENS MUSEUM

6330 Padborg. Tlf. (04) 67 65 57, uden for åbningstid (04) 67 35 68.

Åbningstider:

1. oktober - 30. april kun åben i skolerne efterårsferie og i påsken (undtagen 1. påskedag) kl. 10-17. Skoler, foreninger og større grupper kan dog i denne periode få adgang ved henvendelse til ovennævnte telefonnummer.

1. maj - 30. september alle dage kl. 10-17.

Entré: kr. 1,00. Skoler har dog gratis adgang.

FRIHEDSMUSEETS VENNER, Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-45, Churchillparken, 1263 København K, giro nr. 4 20 20 66.

FV's ÅRSMØDE DEN 30. JANUAR 1977

På årets første måneds næstsiddende dag mødtes FV's medlemmer til årsmøde på Frederiksberg Slot, og omkring 115 medlemmer var mødt op.

Efter kransenedlægningen ved mindetavlerne samledes man i Riddersalen, hvor Erik Thomasen (grundet på Svenn Seehusens rekreativophold) bød velkommen, og man mindedes vore døde, listen bliver desværre ikke kortere, som årene går.

Man gik over til første punkt på dagsordenen, og Frank Zorn blev »overraskende« valgt til dirigent, og næstformanden aflagde derefter formandens beretning. Af årets begivenheder kan omtales: jubilæumsfestlighederne i november med tilslutning fra nær og fjern, meddelelsen om kirkeministeriets »gave« vedrørende Mindelunden i Ryvangen, efterårsturen til Norge, de mere

traditionelle ting i vort arbejde med samarbejdet med de øvrige organisationer, indvielsen af Bernadottegården i Roskilde, besøg fra Royal Air Forces Escaping Society. Arbejdet med Mindebogen om nedskudte allierede flyvere, som Anders Bjørnvad arbejder med, samarbejde med udenrigsministeriet, WVF's 15. generalforsamling i Masstricht. Der har været forskellige invitationer til forskellige møder og konferencer i udlandet, og DEU deltog i en ungdomskonference i Merano.

Formandens beretning blev efter forskellige bemærkninger enstemmigt tiltrådt.

Kassereren fremlagde regnskabet til godkendelse. Der var et driftsunderskud på ca. 9000 kroner, som især skyldes jubilæumsfestlighederne og FV-bladet. For sidstnævntes vedkommende dog det glædelige, at det var det mindste underskud i mange år, og lad os håbe, at annoncespørgsmålet kommer ind i den helt rigtige gænge.

Der er oprettet et jubilæumsfond bl.a. takket være nogle af de gaver, FV modtog i forbindelse med jubilæet (i øjeblikket på ca. 18.000). Fonden stiger forhåbentlig og skal bruges som HURTIG HJÆLP. Efter enkelte spørgsmål blev regnskab og status godkendt.

De forskellige forslag til lovændringer blev med en enkelt undtagelse vedtaget, de vigtigste: nedsættelse af et forretningsudvalg, vedrørende FV's repræsentation i WVF og UIRD, optagelse af ægtefæller som passive medlemmer (uden stemmeret og ikke valgbare), årsmøde skal afholdes inden udgangen af marts måned (tidligere inden udgangen af januar måned).

Kontingent og indskud fastsattes uændret, for ægtepar 45 kr.

Valg af formand etc. Det hidtidige præsidium blev genvalgt. På præsidiets forslag blev der ikke valgt nyt medlem efter Vagn Loft, der var afgået ved døden, og efter Paul Jarding, der ikke ønskede genvalg, men fortsætter som juridisk rådgiver for FV.

Revisorerne: A. Haslung og Johs. Fosmark samt suppleanten Skov Jørgensen (Foss) genvalgte.

Til punktet »Eventuelt« ønskede kun få ordet, og klokken lidt i 13 kunne dirigenten slutte et godt og sagligt årsmøde, hvorefter man samledes i restaurant Zoo's nærvedliggende lokaler til en hyggelig frokost.

»Den ensomme ulv«

Frihedskampen på Bornholm

Under overskriften »Et centrum i periferien« har Jørgen Barfod udgivet en skildring af modstandsbevægelsen på Bornholm under besættelsen. Bornholm indtager jo en ganske særlig stilling rent geografisk i vor historie, og det har i tidernes løb medført, at øen i visse perioder har oplevet den fælles danske historie på sin egen måde. Og dette gælder altså også årene 1940-1945 - og ikke mindst et år efter.

Besættelsen af Bornholm skete en smule senere end af det øvrige Danmark. Øen spillede ikke nogen større rolle i den tyske strategi på det tidspunkt. Men det ændredes, efterhånden som krigen udviklede sig i stadig mere ugunstig retning for tyskerne. Og værst blev det til allersidst, da de tyske tropper dér søgte at bevare magten længere end i det øvrige land.

Det hang sammen med en vis uklarhed mellem de allierede stormagter, de var nok ikke så stive i den »lille geografi«, som kongeriget Danmark udgjorde i sin helhed. Hertil kom en ganske særlig russisk interesse i en styrkelse af magten i Østersøområdet.

Hele denne almindelige politiske udvikling får vi en udmærket redegørelse for i Barfods bog. Men det væsentligste i den er skildringen af selve modstandsbevægelsen, som den efterhånden kom i gang.

Der ligger et uhyre flittigt arbejde til grund for beretningen. Et stort materiale er benyttet, således at man får god be-

sked om forholdene under besættelsen på hele øen.

I sine indledende ord giver forf. en klar fremstilling af en historikers opgave: at give en »objektiv« fremstilling, men samtidig også, at en sådan aldrig er absolut gennemførlig. Forf. vil altid på den ene eller anden måde røbe lidt om sig selv. Derfor gælder det først og fremmest om at være ærlig. Og det kan man sige fuldt ud er lykkedes ham. Han var selv aktiv i modstandsbevægelsen, og det giver naturligvis også særlig gode muligheder for at leve sig ind i begivenhedernes udvikling.

Jeg havde også selv en smule berøring med Bornholm i besættelsestiden, og jeg kan bekræfte Barfods fremstilling.

Han opgiver op til 80 personer på Bornholm, som har leveret personligt materiale, og hertil kommer de almindelige kilder til hele periodens historie.

Det ville være fristende at genfortælle en stor del af disse beretninger, men det lader sig jo ikke gøre. Men læs dem selv!

Bornholm indtog også en særstilling i kraft af sine særlige muligheder for kontakten med Sverige, hvilket i stor udstrækning blev benyttet af modstandsbevægelsens folk til at redde frihedskæmpere, der var truet af tyskerne, over vandet i sikkerhed.

Men altså, hvor fristende det end er at genfortælle meget af de detaljerede beretninger, lader det sig ikke gøre her. Derfor kun slutningsordene:

»For Bornholm var besættelsestiden på mange måder som i det øvrige Danmark, men alligevel var begivenhedsforløbet forskelligartet. På den måde så det ud til, at der intet skete på øen, men alligevel foregik i det stille et værdifuldt arbejde, som var særdeles betydningsfuldt for modstandsbevægelsen på mange

måder. På en måde lå Bornholm i en afkrog af krigsbegivenhederne både for Danmark og i den store krig, men alligevel var begivenhederne her i flere tilfælde af største betydning, som et centrum i periferien.«

Ja!

Og så et stort gode: Bogen er velforsynet med kildehenvisninger og personregister. Forf. har ydet et fremragende arbejde med sine omfattende arkivstudier, både indenlandsk og udenlandsk. Den er også forsynet med et »English Summary«.

Paul Holt

Jørgen H. Barfod: Et centrum i periferien. Modstandsbevægelsen på Bornholm. - Ill. 356 s. Udg. af Bornholms historiske Samfund. Rønne 1976. Colbergs efft. Bogtrykkeri.

CASCADE

sanitetsporcelæn

Bedste kvalitet

Elegant design

Moderne farver

Anvendt i

»Bernadotttegården«

Generalagentur:

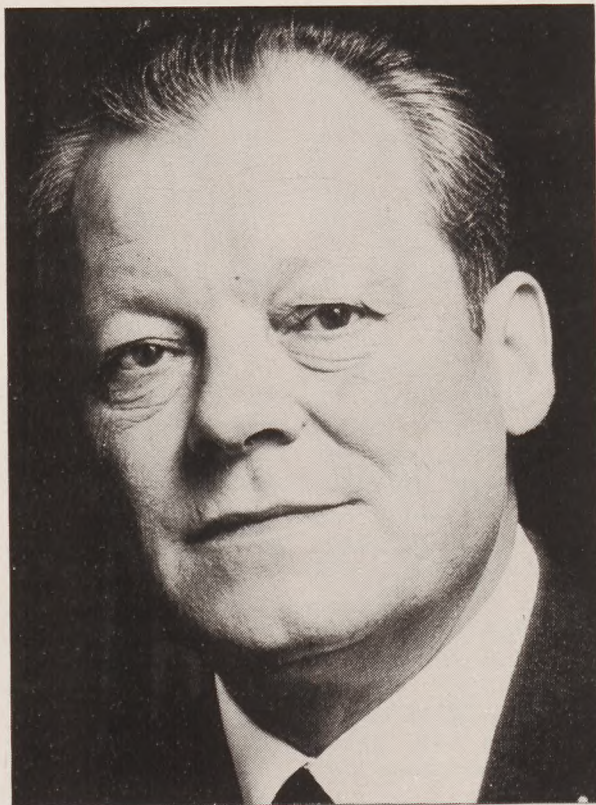
MAX SIBBERN

Vangedevej 168 . 2860 Søborg

Telefon (01) 67 14 44

TÅSTRUP REALSKOLE
ELMEALLE 17-21
2630 TÅSTRUP
TELEFON (02) 99 02 27

Væsentlig bog

Willy Brandt blev den 10. december 1971 hædret for sin forsoningspolitik. Overrækkelsen af Nobels fredspris skete i Oslo.

Willy Brandts bog: »Møder og erfaringer« er en overordentlig interessant bog. Den er et værdifuldt kildeskrift til forståelsen af meget væsentlige ting i udviklingen i Vesttyskland gennem den nyere tid.

Forfatteren lægger fremragende evner for dagen med henblik på at sige væsentlige ting på en jævn og letforståelig måde. Vi møder gennem bogens godt 400 sider journalisten, statsmanden, politikeren og mennesket Willy Brandt. Man fornemmer hele tiden en dygtig stilist og en naturbegavet politiker.

Han arbejder meget grundigt, og han må have haft et væld af protokollater og noteringer til sin rådighed. De mange sider udstråler et udtalt ønske om at være sandfærdig og at undgå indiskretioner.

Der bebudes i øvrigt et nyt bind om erfaringer. Det bind bliver ikke mindre spændende end det foreliggende.

Politikeren Willy Brandts mål har været at fremme et fredeligt samarbejde og en rimelig forbindelse mellem frihed og retfærdighed.

MUREN I BERLIN

Hans udfordring er ganske klart muren i Berlin, og den, der har besøgt muren, forstår ham, når han siger, at den dag, muren blev rejst - den 13. aug. 1961 - var en forfærdelsens, angstens og forvirringens dag.

Forfærdelsen bestod bl.a. i, at landsmænd nu blev totalt skilt fra landsmænd. Det var den alvorligste krise siden 1948, og hans østblokpolitik blev udformet på den dag.

Willy Brandt skildrer mødet med

Fra tænkeboksen...

CITAT: Ved at undertrykke forskningens frihed forærede Hitler atombomben til sine modstandere - sammen med maleriet og romankunsten.

SØREN EGEROD
professor, dr. phil.

mange politikere, der har haft væsentlig indflydelse på verdensudviklingen siden 1945. Han skriver som den dygtige iagtager, der har en fremragende baggrund.

Blandt danske ex-fanger fra tyske koncentrationslejre har der - med rette - været sagt mange stærke ord om udviklingen i Tyskland, men glemmes må det ikke, at Willy Brandt og hans succes er et af de stærke beviser på, at der er fremstået et nyt, humanistisk præget Tyskland.

Gyldendal har givet bogen det smukke udstyr, den fortjener.

Johannes Fosmark

LÆSERBREV

Målsætning for omsorg og sygepleje

I februar-nummeret af Pigtraad skriver Bernadottegårdsens forstander Bente Petersen under overskriften »Målsætning for omsorg og sygepleje«, punkt 9:

»at vurdere, når den enkelte beboer er så mærket af alderdom, at han/hun er så træt og uden interesse for livet omkring sig, at man derved hjælper til en fredfyldt død.«

Kan redaktionen ikke få opklaret, hvad i alle riger og lande meningen er med dette?

Måske er det blot en forkludret formulering, men den vækker isnende minder! Hvem skal vurdere? Hvad er det, der skal vurderes? Hvad bliver følgen af vurderingens udfald? Er der måske bare faldet en linje ud?

Jeg vil ialtfald nødtigt indlægges et sted, hvor en eller anden kan finde på at »vurdere«, om jeg skal »hjælpes til en fredfyldt død!«

Med kammeratlig hilsen

L. G. Damgaard
Abilsgaardsvej 102
2830 Virum

Svar:

Bente Petersen har bedt mig svare, og det gør jeg gerne. Jeg vil starte med at sige, at min reaktion ved at læse hendes »færdselsregler« overfor beboerne og i personalepolitikken var, at der her var nedfældet noget meget smukt, menneskeligt og tolerant.

Med mit kendskab til det danske menneske, tør jeg tro på, at alle vil føle

sig godt tilpas ved at bo et sådant sted. De vil føle sig trygge ved at være der, og det er noget meget væsentligt.

Damgaard sætter focus på et enkelt punkt i »færdselsreglerne«. Det kan man jo gøre, men man kan også læse det hele igennem og fortolke også punkt 9 i den ånd af venlighed, i hvilket de er faldet ned.

Skulle der i Damgaards bemærkninger ligge dette, at han er angst for, at nogle vil blive påtvunget en hjælp, de ikke ønsker, må man tilføje, at der er intet i helheden, der tyder på dette.

De, der til daglig omgås beboerne, vil have alle forudsætninger for at vurdere, hvad den enkelte ønsker af håndsrækning både i den ene og i den anden henseende.

Benthe Petersens beskrivelse af målsætning for omsorg og sygepleje, ligesom Damgaards bemærkninger er udtryk for holdninger, og der er jo frihed til at vælge og følge de holdninger, der rimer sammen med den enkeltes indstilling til livet og døden.

For en fuldstændigheds skyld tilføjes, at der ikke er faldet nogen linje ud.

Johannes Fosmark

KNUD AAGE JENSEN

Sporvejsfunktionær Knud Aage Jensen er afgået ved døden den 6. februar på Bispebjerg Hospital. Han blev begravet den 10. februar.

Han arbejdede under besættelsen som leder af sabotagegruppe P.5. Han blev taget i november 44 og sad først i Vestre Fængsels tyske afdeling. Derefter gik turen til Dessauer-Ufer og Neuengamme. Han kom hjem igen den 20. april, men hans helbred var ødelagt, og for to år siden gik han af med pension som 58-årig.

Hans store glæde var, når der var reserveret ham og familien en plads på Kammeraternes Hjælpefonds Feriehjem på Kegnæs. Det er ikke for meget sagt, at han elskede dette sted. Han skulle der nu igen i maj. Familien tager derned, men det bliver altså denne gang uden familiefaderen.

REVISOR EJNAR CHRISTIANSEN

Medstifter af Gestapofangerne for Randers og omegn og i lang tid næstformand i Landsforeningen, døde i januar efter lang tids sygdom.

Christiansen var en aktiv og bestemt

formand, der gjorde et stort arbejde, såvel for foreningen som for dets medlemmer.

Christiansen var med i forberedelserne til de aller første bestræbelser for etablering af sammenslutningen og de første tanker om oprettelse af det, der i dag er Bernadottegården. Ligeledes var han aktivt med i kravene til Tyskland om erstatning til kz-fangerne.

GERDA RASMUSSEN

Slet og ret Gerda, døde i februar.

Vi, der kendte Gerda, husker hende som et levende menneske, der altid så livet fra de lyse sider, altid med et stort smil, ved stævner og møder, med i underholdningen, ofte med et vers eller en sang. Lidt klovneri som jysk bondepige, men også som den, der uden opfordring selv påtog sig at pynte gravene på Nordre Kirkegård op til en af mindedagene. Selv medens hun var syg, beholdt hun sit humør og sin medleven til det sidste.

Vi har mistet en god ven.

For Randers-afdelingen
Ove Ch. Lembcke

ADRESSE- LISTE:

SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE FANGER FRA FRIHEDSKAMPEN 1940-45

Fmd.: Oskar Verner, Muregade 10, 2200 Kbh. N(01) 35 50 12
 Næstfmd.: H. Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup(01) 50 33 86
 Sekr.: P. Nielsen, Bjernedevej 40a, 2700 Brønshøj(01) 74 26 35
 Kass.: Bernt Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, giro 5 11 79 17
 Bestyrelse: H. Davidsen, Rasmus Bonde Larsen, Frode Toft, Arnold Jensen, S. Julsgaard Larsen, Axel Lauritzen, Lillian Olsen, E. Beermann og Cilla Cohn.

BUCHENWALD-KLUBBEN

Fmd. S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 Brønshøj(01) 71 72 72
 Sekr.: H. Andersen, Onsgårdsvej 17, 2900 Hellerup(01) HE 1891.
 Kass.: Johs. Damsgård, Herninggade 1, 2100 København Ø(01) ØB 6572u
 Århus: Håkon Thomsen, Sondervangen 20, 8260 Viby J.(06) 14 53 95
 Aalborg: G. Hansen, Sonderbro 15, 9000 Aalborg(08) 12 73 63

DACHAU-KLUBBEN

Fmd.: Erik Beermann, Toldbodgade 61, 1253 København K(01) 14 04 31
 Næstfmd.: Poul Nielsen, Bjernedevej 40a, 2700 Brønshøj(01) 74 26 35
 Kass.: Agner Vennike, Præstelængen 19, København NV(01) 10 72 60, giro 58 718.
 Sekr.: Hans Erik Christensen, Haregade 20, 1320 København K(01) 14 91 95
 Best.medl.: Otto Laugesen, Dragstrupvej 118, Ml. Jølby, 7950 Erslev, Mors.(07) 74 16 64

LANDSFORENINGEN GESTAPOFANGERNE

Fmd.: Ove Lembcke, Brødregade 19, Randers(06) 42 51 30
 Næstfmd.: Borge Jensen, Vangeledet 76, 2830 Virum(02) 85 00 35
 Kass.: Henry Clausen, Strandagergård, Kullus, 3630 Jægerspris(03) 33 01 91
 Århus-afd.: Tonny Johansen, Trillegårdsvej 30, 8210 Århus V(06) 15 06 46

Kass.: Th. Nielsen, Jens Baggesensvej 66, 8210 Århus V(06) 16 50 80
 Randers afd.: O. Lembcke, Brødregade 19, 8900 Randers(06) 42 51 30
 Sjællands afd.: Solveig Skjøtt, Ibstrupvej 25, 2820 Gentofte(01) 65 71 87
 Kass.: Heinrich Winter, Slotsherrensvej 53, 2720 Vanløse. Giro 6 48 27 40

LANDSFORENINGEN ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Fmd.: Oskar Verner, Muregade 10, 2200 Kbh. N(01) 35 50 12
 Næstfmd.: Alfr. Berthelsen, Fuglebakkevej 130, 8210 Århus V(06) 16 63 18
 Kass.: Anna Strunge, Musvågevej 20, 8210 Århus V(06) 16 98 12
 Kbhv. afd.: Kontor: Hulgårdsvej 110, 2400 København NV(01) 19 67 91
 Fmd.: R. Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde(02) 94 99 04
 Esbjerg afd.: H. Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg(05) 12 87 83
 Odense afd.: Richard Andersen, Giersingvænget 24, 5000 Odense(09) 14 38 27
 Sydfyns afd.: Louis Artell, 5892 Gudbjerg, Sydfyn(09) 25 15 43
 Nordsj. afd.: Ove Laursen, Dyssekilde, Ganløse, 2760 Måløv(03) 18 30 46
 Aalborg afd.: Johs. Poulsen, Lektorvej 31, 9000 Aalborg(08) 14 30 87
 Århus afd.: Alfr. Berthelsen, Fuglebakkevej 130, 8210 Århus V(06) 16 63 18
 Centrets adresse: Skovvangsvej 220, 8200 Århus N.(06) 16 63 18. Åbent tirsdage og torsdage 14-17.

NEUENGAMME-FORENINGEN

Fmd.: Holger Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup(01) 50 33 86
 Næstfmd.: Mogens Petersen, Skallerupvej 20, 4760 Vordingborg(03) 78 12 04
 Kass.: Hans Erik Christiansen, Haregade 20, 1320 København K(01) 14 91 95
 Sekr.: Niels Otto Köster, Offenbachsvej 27, 2450 København SV(01) 17 24 97.
 Medlemskort og arkiv: Alex Bindeballe, Bakken 10, Nors, 7700 Thisted(07) 98 11 95

HORSERØD

Fmd.: Heinrich Davidsen, Kastrupvej 90, 2300 København S(01) 55 34 99

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN

Fmd.: Oskar Verner, Muregade 10, 2200 København N(01) 35 50 12

Sokr.: Rasmus Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde(02) 94 99 04
 Kass.: Banke Jung-Jensen, Skalbjergrvej 32, 5000 Odense.
 Esbjerg: Peder Holm, Gefionsalle 4, 6700 Esbjerg(05) 13 02 67
 Odense: Evald Lægteskov, Åsumvej 128, 5240 Vollsmose(09) 14 34 15

STUTTHOF-FORENINGEN

Fmd.: Helge Kierulff, Kidhøj 10, 2880 Bagsværd(02) 98 11 77
 Kass. og sekr.: Einer Berthelsen, Guldborgvej 2, 2000 København F(01) FA 8803

THERESIENSTADT-FORENINGEN

Fmd. Cilla Cohn, Rosenborggade 2, 1130 Kbh. K(01) 13 15 75
 Næstfmd.: Max Gritzman, Nr. Sogade 49, 1370 Kbh. K(01) 14 57 37
 Næstfmd. og kass.: S. Fischermann, C. J. Frandsensvej 15, 2400 Kbh. NV(01) 67 05 76.

HANNOVER-STÖCKEN

Fmd.: Arnold Jensen, Velhustedvej 5, 6933 Kibæk(07) 19 14 92
 Sekr.: Chr. Brønnum, Finlandsvej 15, 9800 Hjørring(08) 92 49 81
 Kass.: Axel G. Nielsen, Graven 18, 8700 Horsens(05) 62 60 00

DE ERHVERVSHÆMMEDE

Adresser i København:
 Fmd.: Rasmus Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde(02) 94 99 04
 Næstfmd. og sekr.: Kai Wadsbach Petersen, Lundebjerggårdsvej 228, 2740 Skovlunde.(02) 94 44 92
 Leder af social afd.: Carl Nommels, Kostenborgvej 23, 2650 Hvidovre.(01) 75 00 67
 Medhjælper i social afd.: Lillian Olsen, Tranehavevej 2, 2450 København SV(01) 21 00 85
 Kass.: Anders Mogensen, Valbygårdsvej 75, 2500 Valby(01) 17 59 12

**Kammeraternes
Hjælpesfond**
*er raske kammeralers hilsen
til de syge*